

PISPALALAINEN

2/2017

PISPALALAINEN
SUOMI **100** VUOTTA
LEHTEÄ

Kaikkien Pispalalaisten olohuone.

TIETOVISAT
ke klo 19.07

HUUTOVISAT
la klo 15.00

www.kujakolli.fi

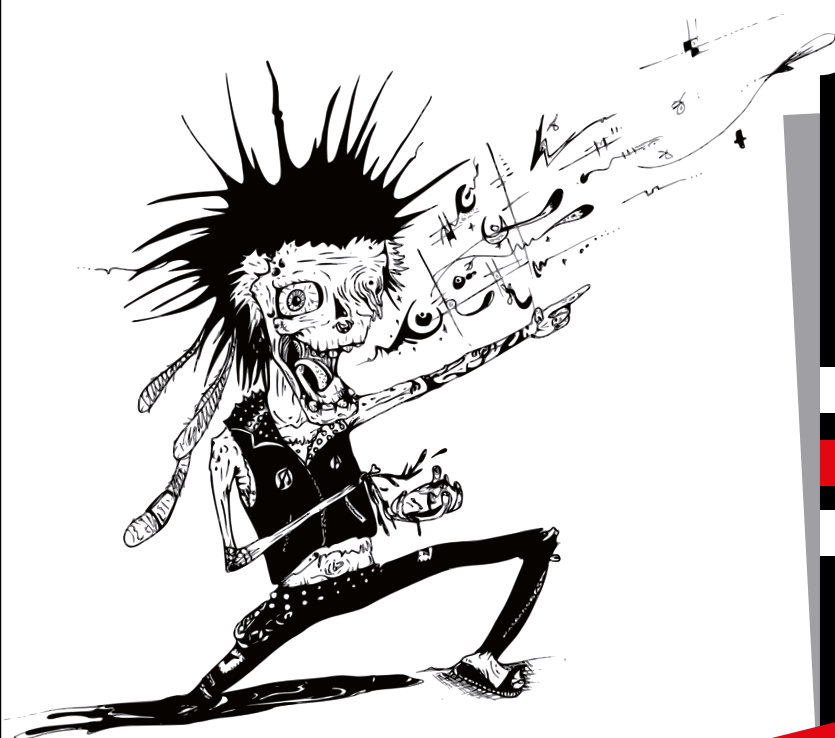
LIVEMUSAA
VIIKON-
LOPPUISIN

Kurkkaa lisää
facebookista.

Soitinyhtyeistä ja hyvästä tunnelmasta pitäville ihmisille.
Tahmelan viertotie 2, p. 222 3353, ma-to 15-24, pe 15-02, la 12-02, su 12-24

VASTAVIRTA~KLUBI

Avoinna:

Ma-Pe 15-02

La-Su 14-02

Tietokilpailu joka tiistai klo 21.30

Bingo joka keskiviikko klo 21.30

Bänditiedot: www.vastavirta.net

www.vastavirta.net | Pispalan valtatie 39 | Tampere

Pispalalainen 2 / 2017

Päätoimittaja
Katja Wallenius
katja.a.wallenius@gmail.com

Toimitussihteeri
Kirsi Hietala
kirsi.hietala2@gmail.com

Mainosmyynti
Minna Korhonen
pispalalainen@gmail.com

Taitto
Alper Sevgör
www.sevgor.com
Hanna Lehtomäki

Painopaikka
PunaMusta Oy

Painosmäärä
4500

Kustantaja
Pispalan Asukasyhdistys ry
pispalanasukas@gmail.com

Jakelu
Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut
www.pispala.fi

Toimitus
pispalalainen@gmail.com

Toimitus ottaa vastaan aineistoa,
juttuvinkkejä ja palautetta.
pispalalainen@gmail.com

Kannen teos
Carita Helena Laajisto
Puunpoltteknikka vanerille,
Pispalan Kirjasto

PISPALALAINEN

2 • 2017

Pispalan mummut

Omat juureni ovat melko syvässä Pispalan rinteen moreenissa. Ensimmäinen kotini oli Pispankatu 41:ssä, jonne minut pienenä nyttinä eräänä joulukuun päivänä kannettiin. Itse en noista päivistä mitään muista, valokuvat kertovat sitä historiaa. Erityisesti mieleeni on jäänyt kuva, missä kylpyvana on kahden vastakkain asetetun keittiötuolin päällä. Lämmintä vettä ei sisään tullut, kylpyhuoneesta ei oltu haaveiltukaan. Ulkokuuussissa käytiin asioilla. Onneksi minulle vaihdettiin vaippoja, pääsin helpolla.

Siskoni syntyessä oli perheen koti löytynyt Kannaksenkadulta, sieltä melkein äidinäidin naapurista. Meillä oli siis Pispalan mummu. Kaikilla lapsilla pitäisi olla oma Pispalan mummu. Ei sielläkään olosuhteet oikeastaan sen paremmat olleet, vesi tuli toki kylmänä sisälle ja eteisen kupeessa oli vesivessa. Muistan, että talvisin se oli todella kylmä. Vaarilla oli viinapullo keittiöpöydän jalan vieressä. Mummu, Suomen Rikkon ompelija piti jöötä. Hutmasi tarvittaessa vaikka pullapitkolla vaaria päähän. Vintillä oli jännä käydä, sinne pääsi vain harvoin kesäisin. Päivölänkadun portaita Ylä-Voimalle noustessa henki salpautui tuulesta.

Vanhempani remontoivat 1980-luvulla Pispalan vanhan poliisilaitoksen, palasimme Tesomalta Pispalaan. Vuosikymmen myöhemmin saimme sisaren kanssa oman lapsikatraamme, joilla on Pispalassa mummula. Jännä paikka, täynnä ihmeellisiä tavaroita ja paljon leluja. Kummitusjutut. Lapsuuden joulut. Kymmenet vaarin tikittävät kellot. Hattuihin puetut linnut ja eläimet. Siellä kokoonnumme edelleen joka perjantai syömään, visailemaan ja pelailemaan lautapelejä. Kaikilla lapsilla pitäisi olla Pispalan mummu.

Vuonna 2004 palasin omilta maailmanmatkoiltani Pispalaan. Siitä alkoi lopullinen juurtuminen tälle mälle. Loputon pihapiirimme remonti. Valmistakin tulee, mutta paljon on edelleen tehtävää. Omituinen elämäntapa. En välttämättä suosittele. Minun ja talon välistä tahtojen taistelua. Koko ajatusten taka-alalla mietin rakentavani kodikasta mummula, vaikken voi tietää saanko koskaan lastenlapsia. Kesällä minusta tuli yllättäen mummu. Alma-Alissalla on Pispalan mummu. Kuten kaikilla lapsilla pitäisi olla.

Mukavia lukuhetkiä Pispalalaisen parissa. Nautitaan joulun odotuksesta ja tulevan vuoden uusista tuulista!

Katja

Pispalalainen perustettu vuonna 1975

Tämä on 100. lehti!

Tässä lehdessä muun muassa:

- Pispalan likasta kasvoi Tampereen tietäjä
- Toivon talkoot uittotunnelissa
- Sampo Järvelä
- Saunan taide
- Sanat löytyvät, vaikka aamulenkillä
- Piirun uusi arki
- Pispalan kesäilta rakkaudelle
- Kenen Pispala?
- Pispalan teatteri työn touhussa
- Kirjaston kuulumisia
- Musaa mäeltä
- 100. pispalalainen
- Kristiina Harjula

Pispalan likasta kasvoi Tampereen tietäjä

Filosofian maisteri Kyllikki Helenius (os. Leppälä) kuoli rakkaassa kotikaupungissaan Tampereella 26. heinäkuuta 91 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Virroilla 22.7.1926. Sieltä perhe muutti seuraavana kesänä Tarjanne-laivalla Tampereelle. Perheen asuinpaikkana oli aluksi Hyhky, josta muutettiin pian Pispalaan.

Kiinnostus lukemiseen, paikallisiin tarinoihin ja historiaan heräsi jo Pispalassa ankaran Linda Sipilän koulussa. Myöhemmin oppikoulussa sota vaikutti ikäluokkaan raskaasti. Tampereen yhteislyseosta alkuvuonna syntyneet pojat joutuivat rintamalle, eikä yksikään luokkatovereista palannut. Sodan jälkeen lahjakas nuori nainen ei päässyt heti jatkamaan opintojaan, vaan suoritti kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa ja maisterin tutkinnon Tampereen yliopistossa vuonna 1974 pääaineinaan saksan kieli ja kirjallisuus.

”Kaikenlainen vanha” kiinnosti Kyllikki Heleniusta. Hän oli kotiseutuyhdistys Pispalan Moreeni ry:n perustajajäsen ja aktiivinen Lauri Viidan museon perustamisessa, minkä presidentti Kekkonen huomioi kutsumalla hänet linnan juh-

liin vuonna 1976. Myös sukututkimus ja toimiminen Hällströmin sukuseurassa olivat tärkeitä harrastuksia.

Työuransa Kyllikki Helenius teki Tele Pirkanmaan koulutusyksikössä. Pirkanmaan telehistorian kirjoittaminen ennen eläkkeelle jääntiä ohjasi kiinnostuksen Tampereen historian kannalta merkittävään von Nottbeckien patruunasukuun. Kyllikki Helenius ehtikin kirjoittaa lähes kaksikymmentä Tampereeseen ja Nottbeckeihin liittyvää teosta ja lukuisia artikkeleita muun muassa Tammerkoski-lehteen. Hän osallistui myös aktiivisesti julkiseen keskusteluun niin Aamulehden yleisönosastolla kuin pitämällä yhteyttä paikallisiin poliitikoihin. Hän harmitteli julkisuudessaakin Nottbeckien suvun aiemmin omistuksessa olleiden rakennusten rapiota. Häntä ilahdutti Finlaysonin palatsin ja Milavidan kunnostus uuteen loistoon.

Vaikka ruumis rappeutui, mieli säilyi kirkkaana. Kyllikki Helenius sai asua loppuun saakka rakkaassa kodissaan Osmonpuiston laidalla. Sen näköalaa rumentavaa keskustan uutta tornihotellia hän tosin paheksui. Kun liikkuminen hankaloitui ja matkustelu ja kulttuurihar-

rastukset vähenivät, sähköposti ja Internet auttoivat niin tutkimustyössä kuin yhteydenpidossa lastenlapsiin ja muuhun maailmaan. Loppuvaiheen sairastelun vuoksi muutama kirjoitustyö jäi kesken, eikä tämän vuoden Niittyjuhliissa nähty enää kumaraan painunutta mutta päättäväistä rouvaa.

Immi Kormi

Kirjoittaja on Kyllikki Heleniuksen tyttärentytär.

TOIVON TALKOOT UITTOTUNNELISSA

Uittotunnelissa avautuu toisenlainen, pysähtynyt maailma. Seinistä tihkuu kosteutta, pölyä leijailee ilmassa ja hiekka ropisee kumisaappaiden alla, kun 40 katsojaa ja näyttelijät siirtyvät hämärässä tunnelissa eteenpäin. Seinille on heijastettu sinisen ja violetin värisävyjä ja jostain kuuluu solisevan veden ääntä.

Mistä on kysymys?

Tietenkin Pispalan Uittotunnelista, joka otettiin nyt teatterikäyttöön. Täsmäteatteri loi Uittovoima-projektin, jonka tarkoituksena oli viedä katsojat mielenkiintoisella tavalla tunneliin kokemaan erilainen ja unohtumaton teatterikokemus. Täsmäteatterilaiset selventävät, että Uittotunneli toimi esityksessä paitsi näyttämönä, myös yhtenä päähenkilöistä. Tunneli muuttui esityksessä unohdetusta betoniputkesta toiseksi todellisuudeksi, kun katsojat siirtyivät tunnelissa kohtauksesta toiseen näyttelijöiden mukana.

Uittovoimaa oli menestys. Yli 900 katsojaa käveli tunnelin läpi ja mediat hehkuttivat teatterikokeilua. Projektin tuottaja **Anna Suonsyrjä** kertoo, että suosio ei tullut täysin yllätyksenä, koska paikka oli jo itsessään niin herkullinen ja konsepti helppo myydä. Mediasuosion laajuus oli kuitenkin huimaa.

”Isoin juttu minulle oli Helsingin Sanomat (kulttuurisivujen etusivun juttu), kaikki yhtäkkiä tiesivät, mitä teen” kertoo Suonsyrjä hymyillen.

Uittovoiman harjoituskausi alkoi heinäkuun lopussa 2017, ja sitä esitettiin yhteensä 26 kertaa. Tiivis aikataulu loi tunneliin uuden yhteisön, joka pystyi välittämään tunnelman myös yleisölle.

”Kerran elokuun treeneissä me koettiin työryhmän kanssa hieno luonnonilmiö. Treenit olivat jo kestäneet myöhälle iltaan, kello oli noin yhdeksän. Ulkona oli

sateista ja tuulista. Tunnelin molemmat suuaukot olivat avoinna ja tuuli puhalsi voimalla sisään. Yllättäen huomasimme, että Näsjärven päädyn tunneliaukko oli kokonaan verhoutunut sumun peittoon. Sumu ei kuitenkaan jäänyt paikoilleen vellomaan, vaan lähti puskemaan meitä kohti. Mielikuvitus otti työryhmässä vallan ja muistan jonkun huutaneen: Nyt se tunnelin henki tulee tänne! Pian olimme täysin keskellä ohilipuvaa vesihöyryä ja sisälleni nousi tunne, että nyt olemme oikeasti tekemässä jotain hienoa.” Minna Korhonen / Ensemble, työryhmäläinen.

Mistä idea?

Uittovoiman ohjaaja **Meri-Maija Näykki** on aikaisemmin tehnyt teatteria Koukkuniemessä. Siellä Näykki tutustui Marttaan kesällä 2015, joka kertoi muistoistaan sotien aikoina Tampereella. Silloin Martta oli mennyt lastensa kanssa pommituksilta suojaan vanhaan

uittotunneliin. Tarina jäi mieleen ja Näykki päätti lähteä ystäviensä kanssa purkamaan uittotunnelin salaisuuksia.

Anna Suonsyrjä kiteyttää, että projekti oli todella kunnianhimoinen. Suonsyrjän mielestä oli mahtavaa, että jotain tällaista pystyi tekemään Suomessa, Tampereella, Pispalassa ja saada kulttuurimylläkkä aikaiseksi. Huomasi että kaikki oli mahdollista. Pispala paikkana oli myös loistava ja Anna kiittää Pispalaa huolenpidosta ja ystävällisyydestä. ”Se oli superkoskettavaa ja ihanaa

kuinka avuliaita ihmiset olivat. Kauppiaat, yritykset, kirkko, yksittäiset ihmiset, ihan kaikki. Oli ihana maistaa Pispalan tunnelmaa,” Suonsyrjä hehkuttaa.

Tämänkaltaisia teatterikokeiluja tarvitaan lisää. Uittotunnelinkin 50 vuotta kestänyt hiljaiselo sai yllättäen värikkään heräämisen ja monille katsojille se oli ensimmäinen vierailu tunnelissa. Uittovoimaa ja viisi tähteä!

Teksti: Minna Korhonen

Kuvat: Anna Björklund

Uittotunnelin työryhmä

Näyttelijät:

Santeri Helinheimo-Mäntylä ja Anna Kankila

Ensemble:

Susanna Kock, Petra Koitila, Minna Korhonen, Maria Viitanen, Roosa Raiskio, Siri Saarilahti, Valentin Salo ja Sampo Seppä

Ohjaus: Meri-Maija Näykki

Käsikirjoitus: Iira Halttunen

Sävellys: Santeri Helinheimo Mäntylä

Valosuunnittelu, lavastus ja puvustus:

Alina Pajula

Koreografia Emilia: Keskivinkka Tuotanto ja viestintä: Anna Suonsyrjä &

Täsmäteatteri

Ohjaajan assistentti: Ida-Maria Olva

Lavastus- ja valoassistentti: Hannes

Hokkanen

Tuotantoassistentti: Iida Salokorpi

PISPALALAINEN – SAMPO JÄRVELÄ

Monien pispalalaisasuntojen kautta Vuorenmaan valtakuntaan kotiutunut Sampo ei sammaloidu, sillä puuhaa riittää eläkepäivilläkin.

Aivan Päivölänkadun rappusen alapäässä edessäsi on sininen ovi, joka näyttäisi kuuluvan pienelle pispalalaismökille. Oven vieressä on pari laatikollista polttopuita ja polkupyörä kallellaan. Musta kissa vastaanottaa vieraan naukumalla rappusilla. Oven avaa pispalalaisille tuttu hahmo, **Järvelän Sampo**.

Ylä-Pispalan kaupunginosassa, erityisen jyrkän rinnetontin on vallannut neljä asuinrakennusta ja yksi piharakennus. Pihaa ei juuri voi sanoa tontille jäävän. Jyrkkyyden takia lähes rakennuskelvottomaksi luokiteltu tontti kelpasi kuitenkin Benjamin ”Penna” Vuorenmaalle, joka osti sen edullisesti isältään 1910-luvulla. Finlaysonin värjäarinä toiminut Penna laajensi ensin tontilla ollutta pientä mökkiä, mutta 1920-luvulla tontille valmistui viisi vuokrataloa, joista tosin ”seka-junana” tunnettu talo purettiin uudisrakennuksen tieltä 1980-luvulla. Näin syntyi Vuorenmaan valtakunta.

Vuorenmaan valtakunnasta Sampon valtakunta

Nyt sata vuotta myöhemmin Vuorenmaan valtakunta ”elää ja voi hyvin”. Helsingistä Pispalaan juurtunut

Sampo Järvelä osti Ville Vuorenmaan osakeyhtiöksi perustaman valtakunnan 1980-luvun puolessa välissä. Remontti oli aloitettu hävittämällä tulisijat ja pilaamaalla lautalattiat 15 cm tasoitekerroksella. Tänäpäin Sampon ja Kitin koti on avara ja kaunis, täynnä kiinnostavia ja ihastuttavia yksityiskohtia. Kotia on rakennettu hyvällä maulla, vanhaa kunnioittaen. Järvelät, eli Sampo silloisen vaimonsa ja kolmen lapsensa kanssa, aloittivat urakkansa keskellä rakennustyömaata. Joonalle ja Vilmalle rakennettiin oma majo, jotta heillä oli oma valtakuntansa.

Kauhun hetkiä remontin keskellä

Ensimmäinen talvi talossa oli pitkä ja kovaa pakkasta riitti monta viikkoa. Ei ollut harvinaista herätä aamulla ja huomata Jaffa-pullon jääntyneen sängyn vieressä. Sampo on herännyt

myös valuvan hiekan ääneen, kun jyrkässä rinteessä ollut kaivu alkoi losata. Hiekan mukana lähti valtava kivi vyörymään kohti alempana olevaa rakennusta. Onni onnettomuudessa oli väkivahva koivu, joka osui kiven tielle ja pysäytti sen ennen talon seinää. Vuosia myöhemmin on myös mukava muistella sitä hetkeä, kun Järvelä heräsi tuijottavaan katseeseen. ”Ook-sää Helanteri? Sulla on varmaan viinaa myyrä? ”, hahmo tiedusteli. Tarina ei kerro saiko hahmo pullonsa...

Takaisin 2000-luvulle

Kahvikupin ääressä, katosta roikkuvien, kimaltavien tuikkulasien alla puhe kääntyy nykypäivään. Utelen kuinka Sampo saa päivänsä kulumaan, nyt kun hän on jäänyt eläkkeelle? Erilaisissa lasten ja sukulaisten remonttien ja asuntohommien merkeissä totta

kai. Kuin varmemmaksi vakuudeksi puhelin soi, ja Järvelä lupaa lähteä vanhan senkin kantaan tunnin päästä. Omankin talon suhteen on monenlaisia remonttisuunnitelmia. Pispalan uudisrakentamisesta Sampolla on selkeä kanta: ”Rakennuskannan pitää uusiutua totta kai, mutta tällaisella alueella pitäisi kiinnittää erityisesti huomiota rakennusten mitasuhteisiin. Liian massiivista ei saisi rakentaa. Vanhan säilyttäminen on myös tärkeää.” Pispalassa 1970-luvulta asti asuneena hän on myös huomannut suuren muutoksen Pispalan sosiaalisessa rakenteessa. ”On hyvä, että täällä on kaikenlaisia ihmisiä eri sosiaaliluokista, kaiken ikäisiä ja eri kansallisuuksia”, Sampo summaa.

Pois lähtiessäni pysähdyn vielä eteisessä ja jään ihmettelemään seinällä olevaa repaleista lehden au-

keamaa. Jo edesmennyt Palomäen Masa on kehystänyt Pispalan Rivi-era-artikkelin Sampolle muistoksi.

Teksti ja kuvat: Katja Wallenius

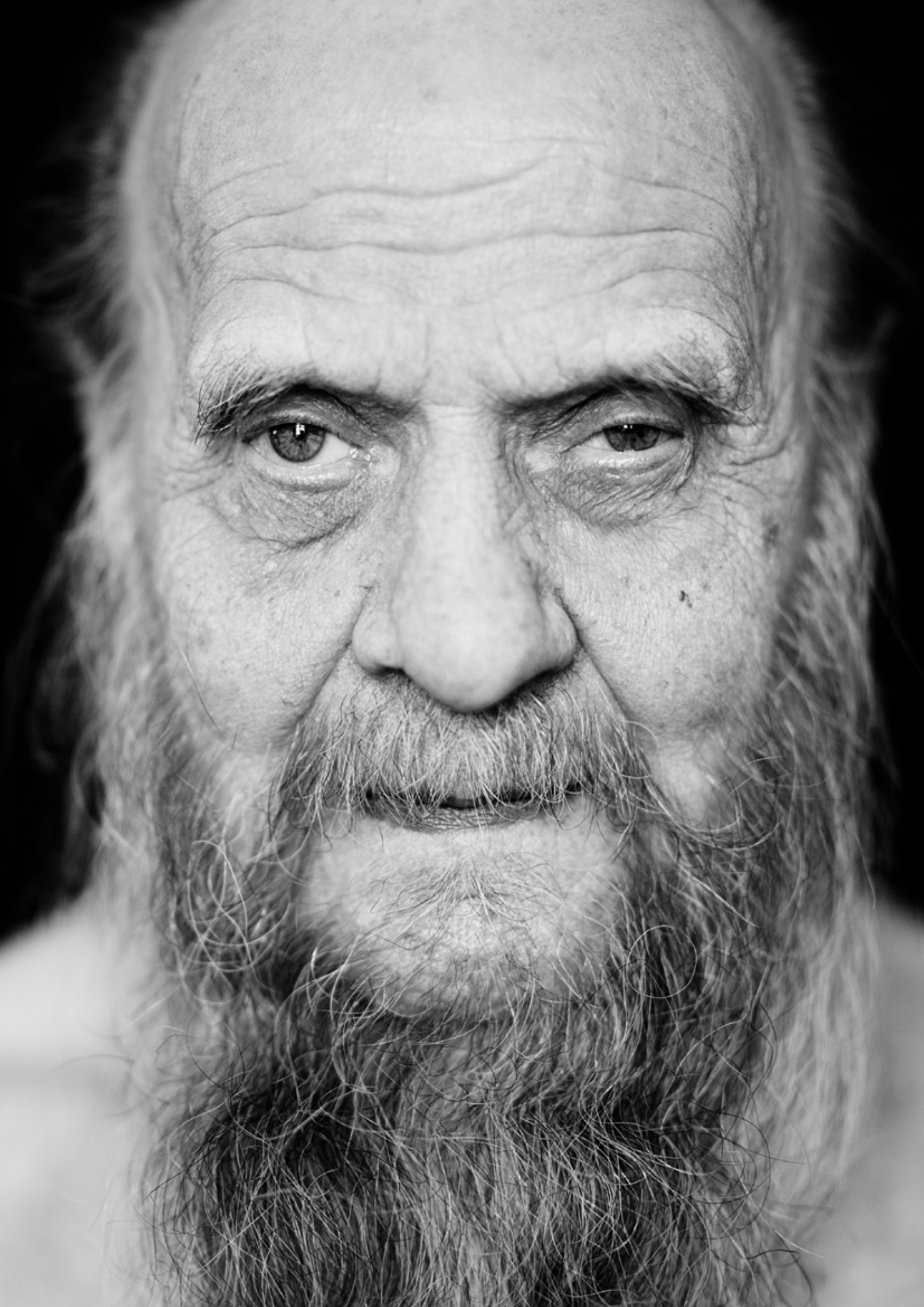

SIIVOUSPALVELU
VISUPESU
www.visupesu.fi | 010 323 3288
 Pispalan valtatie 41

🌿 KIINTEISTÖILLE 🌿 KOTITALOUKSILLE 🌿 YRITYKSILLE

🌿 Siivoukset 🌿 Pienet korjausavut 🌿 Talkkarihommat

”VIKSU TILAA VISUPESULTA” ilmainen arviokäynti

SAUNAN TAIDE

Kaupunkisaunoja, saunarituaaleja ja muotokuvia Rajaportin saunakahvilan galleriassa.

Rajaportin saunan kahvilan galleriassa oli syyskuun loppuun asti saksalaisen **Alexander Lembken** sauna-aiheisia valokuvia. Hän on työstänyt sauna-projektiaan jo kymmenen vuotta, minkä tuloksena on nähty useita näyttelyitä. Viimeisin oli loka-marraskuussa Vooninkisalisissa, Väinö Linnan aukiolla Tampereella.

Näyttely sisälsi neljätoista mustavalkomuotokuvaa suomalaisista saunassa syntyneistä ja synnyttäneistä, joiden ikähaarukka on viidestä sataankahteen vuotta. Suurehkot kuvat ovat tiukasti rajattuja, intiimejä, mutta hyvin inhimillisiä. Lembken tekni-
nen ratkaisu on tarkentaa kuva muotokuvien silmiin, sumentaen taustalle jäävät hiukset, korvat ja paljaat olkapäät. Tällainen maalaustaiteesta tunnettu sfumato, eli valohämy tai sumeus, tekee nämä muotokuvat maalauksellisiksi ja ne plastisuudellaan tapailevat jopa antiikin ihanteita.

Muotokuvien ohella oli Lembke tehnyt persoonallisia videohaastatteluita malleistaan ja kontrastina syntymää käsittelevälle näyttelylle yhden installaation. Viimeksi mainitussa työssä oli paikallaan oleva videokuva jäätyneestä järvestä, jonka pinnalla tuiversi hento puuterilumi. Projisoidun kuvan edessä roikkui katosta ruumiinpesulauta. Sen vieressä oli puupalaan poltettu teksti: *”Nokiseinien himmen-*

tyviin syvyyksiin matkaan vaieten” (Helmer Selin). Selin oli suomalainen kuvataiteilija ja kirjailija. Hän kuoli Jyväskylässä 17. kesäkuuta 2017. Lembke ei ehtinyt häntä tavata, mutta kertoo tykänneensä Selinin *Haiku-saunan haikuja* –kirjasta niin paljon että siteerasi yhtä haikua teoksessaan.

Takaisin elämään. Otan näyttelystä esille yhden muotokuvan: **Teuvo ”Parta” Mecklin** on pispalalainen saunarituaalien tuntija. Parran syntymäsaunaa ei enää ole olemassa, mutta hänen nykyinen saunansa on ryytimaitten kupeessa. Videohaastattelussa omalla saunallaan Parta kertoo, että hänelle saunominen on ennen kaikkea rituaalinomainen toiminta. Lämmittämisestä alkaen se on laskeutumista rauhoittumiseen. Kii-re jätetään oven ulkopuolelle. Kaikki saunavalmistelut suoritetaan hitaasti, ajan kanssa. Parralle sanominen on pyhä toimitus, mutta ei-kirkollinen. Se on palvelus ja kiitoksen paikka.

Ennen varsinaisia löylyjä hän kutsuu saunan jumalaa ensilöylyillä:

*”Tuopa terveys tullessas,
viepä vihat mennessäs.”*

Parran saunoessa Lembke kuvaa hyvin suomalaisromanttisesti saunan ikkunan huurtumista, tulipesää, vihtomista. Tulee jälkilöylyjen aika ja Parta kiittää:

”Kiitos kylvystä kultaista, kiitos löylystä lämpimästä,

kiitos terveestä elosta, kiitos täällä olostasi.”

Kaupunkisaunoja

Rajaportin saunan kahvilan galleriasa on vuoden loppuun asti toinenkin sauna-aiheinen näyttely. **Liisa Takala** ja **Susa Junnola** ovat näyttelystä julkaisseet *Kaupunkisaunoja*–kirjan, joka

myös löytyy kahvilasta. He kuvasivat kirjaan yleisiä saunoja ja niissä saunovia ihmisiä Helsingissä, Vantaalla, Espoossa, Turussa, Kotkassa ja Tampereella. Tamperetta edustavat Rauhanniemi ja Rajaportti.

Rajaportilta todettakoon vielä että saunassa ollaan loka-marraskuun vaihteessa tehty seinien uusi kalkitus ja kiukaan kivien vaihto. Löylyt kun eivät pelkästään taidetta tekemällä parane. Tosin, onhan saunan lämmittäminen samoin kuin lämpiämiseen edellytettävät rakennelmat myös yksi taiteen muoto. Tämä väitteeni nojaa Nils-Aslak Valkeapään näkemykseen jossa saamelaisille muun muassa se miten istui, miten polvisteli, miten sytytti tulen, miten kääri sätkänsä, oli kaikki taidetta. Sen kaltaiseksi se koettiin vaikkei sitä taiteeksi nimettykään.

Teksti: Sebastian Boulter

SANAT LÖYTYVÄT, VAIKKA AAMULENKILLÄ

Oletko joskus ihmetellyt, kuka on se pieni menninkäinen, joka hölkkää räntäsateisena aamuna pitkin Pispalan valtatie jalkakäytävää autojen raparois-keiden keskellä, kun kelpo tamperelaiset köröttelevät töihin tai kouluun? Voi olla, että meitä on muitakin, mutta todennäköisesti se olen minä ja hyvin todennäköisesti pohdiskelen juuri sillä hetkellä erilaisia sanoja ja niiden merkityksiä. En siis oikeastaan ole lenkillä vaan tukevasti töissä.

Olen pispalalainen kääntäjä, ja sanat ovat paitsi ystäviäni myös päivittäisen leipäni lähde. Toisinaan käännökseen täydellisesti sopiva suomen kielen sana katoaa jonnekin mielen lakeuksille, eikä ihmisen sellaisena hetkenä auta kuin poistua työpöydän äärestä ja tehdä jotakin aivan muuta kuin metsästää yhtä toivottoman ujoa sanaa. Silloin hyppään lenkkareihin ja painelen Ratakadun kautta Pispalan valtatielle, ja usein viimeistään paluumatkalla Rajaportin huiteilla keksin, mitä olin etsimässä.

Joskus täydellisimmänkin sanan joutuu silti hylkäämään. Ehkä Rajaportin kohdalla saatu inspiraatio ei lopulta sovikaan tekstin tyyliin tai sitten sanalle ei vain ole tilaa. Teen usein käännökset suoraan taittopohjaan. Tämä on sikäli upeaa, että näen lopullisen käännetyn aikakauslehti- tai kirja-artikkelin aivan samannäköisenä kuin sen suomenkielinen lukijakin. Tieto kuitenkin lisää ajoittain myös tuskaa, sillä esimerkiksi tanskasta, englannista tai espanjasta suomenkielisenä huomaan tämän tästä, että hyvännäköinen taittopohja on suunniteltu lähtökielen lyhyitä sanoja varten, eikä elegantti suomen kielen ilmaus mahdukaan sille varattuun tilaan.

Tässä vaiheessa kääntäjä keittää mutteripannullisen mokkaa, sytyttää työhuoneen uuniin tulet, rämpiä netissä rinnakkaistekstejä tutkien – ja kilauttaa lopulta kollegalle. Onneksi meitä on Tampereella runsaasti, ja mainion verkoston avulla tavoitan tarvittaessa

isommankin määrän käännösammatilaisia. Kun perustin Katasanan, mietin, pärjääkö mitenkään kilpailussa toisten ja kokeneempien käännösalan yrittäjien kanssa. Hämmästyin huomattessani, kuinka paljon ihmiset näissä hommissa auttavat toisiaan. Kollegaverkostosta löytyy paitsi arjen auttajia myös esikuvia.

Kääntäjän työ on monipuolista, kun sekä lähtökieli että tekstityypit vaihtelevat. Suomenkieliset lukijat kohtaavat käännöksiäni lehtijutuissa, käyttöoppaissa tai vaikkapa lasten runokirjoissa, joita moni ei edes miellä käännetyiksi. Siinä onkin yksi tämän työn jujuista: käännös on hyvä silloin, kun sitä ei käännökseksi huomaa ja kun faktat on tarkistettu niin perinpohjaisesti, että nokan koputtamista ei jää.

Teksti: Katariina Kallio

Kuva: Katja Wallenius

Kirjoittaja pyörittää Pispalan pohjoisrinteellä Katasana-nimistä käännöstoimistoa

Oranssi Palomäentie 30 Pyynikki **TERVETULO!**
ekokampaamo.

Laaja valikoima ekologisia tuotteita

Kalevalainen jäsenkorjaus

Lahjakortit

Hyvinvointia keholle ja mielelle

Ekokampaamo palvelut

Ekokampaamo Oranssi
P. 050 593 1721
www.ekokampaamo-oranssi.com

Tiina Heinonen
Ekokampaaja

Lotte Pirttilahti
Kalevalainen jäsenkorjaus
P. 045 210 2969
www.lottepirttilahti.com

Heidi Penttinen
Vyöhyketerapia, Shiatsu, Akupunktio
P. 040 7580270

Noora Nuukaa
Ekokampaaja

ALAVUS
IKKUNAT JA OVET

www.alavusikkunat.fi

Kun tarvitset IKKUNOITA JA OVIA

OTA YHTEYTTÄ
Seppo Salo
040 748 1086
seppo.salo@alavusikkunat.fi

Alavus Ikkunat Oy • Pispalan Valtatie 21, Tampere • 0207 819 820

Hattulan
Kaakelitehtaalta

Vanhojen kaakeliuunien korjaukset ja uudet perinteiset kakluunit

kaakeliverstas osoitteessa
Pispalan valtatie 120, 33270 Tampere

www.kaakelitehdas.fi p. 050 368 5543

LAADUKKAITA JOULUKUUSIA

La 16.12. alkaen klo 10-21
RAJAPORTIN SAUNAN PIHA
Pispalan valtatie 9

P Parkkipaikka on!

Tiedustelut ja varaukset
Jouni Kopsa, p. 046 6216 847

TATUOIJJA MIKA ILMANIEMI

AMMATTI VALITSI MIEHEN, MIES EI AMMATTIA

Syntyjään lappeenrantalainen **Mika Ilmaniemi** avasi monien seikkailujen jälkeen Tattoomika -tatuointiliikkeen Puukkoniemen vanhan kaupan tiloissa Pispalan valtatiellä reilu vuosi sitten. Pispalassa Mika työskentelee vain joka toinen viikko. Vuoroviikoin hän matkustaa kotipaikkakunnalleen Tohmajärvelle. Pispalan liikkeessä vieraillee myös muita tatuojia.

Lapsuuden maisemat: synnyinkaupunki Lappeenranta, Imatran kupeessa oleva Rauha, Tampereen Satakunnankatu ja Hervanta. Isän matkassa hautakivien kultaajana Kotkassa ja Kainuussa. Tyttöystävän mukana Pispalaan. Matkaten tatuoimassa maailmalla: Brasilia, Intian Goa, Gibraltar, Norja. Nyt Mika on päätenyt moninaisten yhteensattumien kautta Tohmajärvelle ja osittain takaisin Pispalaan.

Toimitila Puukkoniemen talosta

Loppukesästä 2016 Mika kävi Tampereella ja päätti saunaa hyvien löylyjen Rajaportin saunassa. Huomattuaan saunan vieressä olevan rakennuksen tyhjillään olevan alakerran Ilmaniemi ihmetteli asiaa saunanlauteilla ääneen. Saunomassa ollut vanha ystävä antoi tiedot talon omistajasta. Reilun kuu-kauden kuluttua mies oli jo remontoimassa itselleen työtiloja.

Ammatti valitsi miehen

Tatuoimista Mika kokeili jo 80-luvun loppupuolella. Silloin tatuoinnit tehtiin Harrastekaupasta hankituilla perhosneuloilla ja Rotring-musteella, manuaalisesti käsin tököttämällä, eli niin sanotulla stick and poke metodilla. Vuonna 1989 matkalla Etelä-Amerikassa, Brazilian Manauksessa, Mika osti viimeisillä rahoillaan tatuointikoneen ja alkoi tatuoimaan ihmisiä kadunkulmassa. Siitä alkoi sähköisen tatuoimisen ura.

”Tatuointistudio” on noussut aina sinne, missä mies on ikinä liikkunutkin: hotellihuoneisiin, yksityisasuntoihin, bungaloveihin ja rantakahviloihin. Minne milloinkin. Tatuointivälineet aina repussa. Mika on tietävästi myös Suomen ensimmäinen festaritatskaaja. Tatuojan ammatin harjoittamista varten Ilmaniemi perusti toiminimen Tattoomika vuonna 2006.

Tatuojaksi Mika ei ole koskaan päättänyt ryhtyä. Tässä tapauksessa ammatti valitsi miehen, ei mies ammattia. Varsinaista tatuointikoulua ei ole olemasakaan. Oppiminen tapahtuu yleensä tekemisen avulla ja harjoittelemalla.

Tatuointikulttuurissa on ollut erilaisia vaiheita, joita Ilmaniemi on tarkkailut läpi vuosikymmenten. 1980-luvulla kovin tatskaaja oli se, joka osasi tehdä ohuimman linjan. 1990-luvulla nousivat uudet tyyliuunnat ja alkoi valtava tribaali-villitys. 2000-luvulla tyyliuunnat kaivautuivat syvemmälle omiin uomiinsa. Uusimpana tulokkaana on superhyperultra-realismi sekä suuri joukko uusia tapoja toteuttaa tatuointi räjäyttäen urbaanin tatuointitaivaan uusiin sfääreihin.

Tatuoinnin on hyvä näyttää tatuoinnilta

Mika itse pitää eniten selkeästä ja ensisilmäyksellä yksinkertaisen näköisestä

tatuoinnista. Erityisesti häntä kiinnostaa perinteiset japanilaistyylliset tatuoinnit.

”Pidän siitä, että tatuointi näyttää tatuoinnilta, eikä valokuvalta tai piirustukselta”, Mika kertoo.

”Suuret, voimakkaasti värjätyt ihoalueet ja selkeästi erottuvat ja kauniisti kehon muotoa mukailevat tatuoinnit hivelevät sieluani. Pohjimmiltaanhan tatuointi on arpi, todisteena siitä kivusta, jonka läpi joudumme kulkemaan, ollaksemme sellaisia kuin olemme tai tullaksemme sellaisiksi kuin haluamme.”

Teksti: Mika Ilmaniemi
ja Katja Wallenius
Kuvat : Visual Rama
ja Hanna Derrick

RAKENNUSKULTTUURIKESKUS PIIRUN UUSI ARKI

Rakennuskulttuurikeskus Piirun avajaisia juhlittiin letkeässä, joskin hieman sateisessa tunnelmassa elokuussa. Nyt on uljaassa, keltaisessa talossa alkanut sen toinen elämä, uusi arki.

Entinen Uittoyhdistyksen talo on remontoitu huolella, perinteisiä rakennustapoja noudattaen. Pieniä viimeistelyjä tehdään vielä tätä kirjoitettaessa. Talon korjaukset on suunniteltu niin, että talo toimii oppimisen paikkana myös korjausten valmistumisen jälkeen. Seinistä löytyy kurkistusikkunoita eri aikakausiin ja korjausvaiheisiin. Talosta saa jatkossa korjausneuvontaa ja siellä järjestetään korjausrakentamiseen sekä vanhojen talojen vaalimiseen liittyviä tapah-

tumia. Esimerkiksi painovoimaisen ilmanvaihdon tilaisuus, jossa kerrotaan sen periaatteet ja toteuttamistavat vanhaa korjattaessa tai uutta rakennettaessa. Koneellinen systeemi ei siis ole ainoa vaihtoehto, vaan painovoimaistakin parantamalla saadaan usein hyvä ilmanvaihto.

Piirussa on sisäkuivakäymälä ja kuivapisuaari yleisessä käytössä. Niiden rakentamisesta ja käyttökokemuksista saa talolta tietoa ja myöskin esittelyiltoja järjestetään.

Luvassa on myös ikkunankorjaus- ja tapetointikursseja sekä vaikkapa lepakonpönttöjen ja siilipesien, kasvilavojen sekä hyönteishotellien rakentelua. Ideoita toiminnasta otetaan vastaan.

Apua korjauksiin, varaosapankki, kokous- ja työtiloja

Piirulla on myös varaosapankki, josta löytyy rakennusosia eri vuosikymmeniltä. Hinnat ovat kohtuulliset. Varaosapankkiin voi lahjoittaa omia vanhoja varaosia,

kuten ikkunoita, ovia, lattialankuja. Piirun toimintaan otetaan lahjoituksena erilaisia tarvikkeita. Esimerkiksi käytettyä ikkunalasiasia (pieniä ja isoja ruutuja), kalusteisiin sopivaa öljymaalia, puisia huonekaluja (penkkejä ja pöytiä) sekä lasten toimintatilaan puutyökaluja ja puristimia, ruuveja ja kaikenlaisia väkkäroitä, joista voi rakennella erilaisia vekottimia.

Piiru saa toisinaan eriä Fibratuksen käsin asennettavaa selluvillaa, jota myydään huokeaan erikoishintaan. Villa sopii hyvin vaikkapa yläohjan lisäeristämiseen.

Talon yläkerrassa on yksi etätöi-

tä tekevä vuokralainen, ja kaksi muuta huonetta on vuokrattavana. Huoneet sopivat myös pienelle ryhmälle, joka voisi jakaa tilan. Talo on rauhallinen ja siellä on hyvä henki, joten se sopii keskittymistä vaativaan työhön.

Samoin talon alakertaa vuokrataan erilaisiin kokoontumisiin ja tapahtumiin. Tarjolla on monta erikokoista huonetta joko yhdessä tai erikseen.

Neuvonnan ohella Piirulta saa apua talojen ja pihojen korjaustöihin, kuten ikkunoiden kunnostuksiin ja maalauksiin, lisäeristykseen, ilmanvaihdon parantamiseen tai

portaiden tai piha-aitojen kunnostukseen.

Osa töistä voidaan tehdä piirulaisten työnä, ja myös osaajarekisteristämme löytyy sopivia, päteviä tekijöitä kaikenlaisiin korjaustöihin.

Piirun aukiolo- ja päivystysajat täsmentyvät vuodenvaihteen jälkeen. Toistaiseksi taloon voi käydä tutustumassa silloin, kun työväkeä on paikalla, pääsääntöisesti arkisin klo 9-14.

Ota yhteyttä puhelin 050 461 0106 tai sp: info@piiru.fi

Lue lisää Piirusta www.piiru.fi

Musiikkikoulu

Ilmoittaudu nyt soittotunneille
kevätlukukaudelle 2018!
Opetusta on tarjolla niin vasta-
alkajille kuin harrastajille ja
aktiivisoittajille –
henkilökohtaisesti ja ryhmässä.

MUSIIKITOTEEMI

TAITEEN PERUSOPETUSTA AMMATTITAITOILLA

Kaikenikäisille ilman pääsykokeita

- ♪ Akustiset kitarat
- ♪ Sähkökitara
- ♪ Ukulele
- ♪ Rummut ja lyömäsoittimet
- ♪ Piano
- ♪ Vekaraorkesteri lapsille
- ♪ UUTTA: useita eri lyhytkursseja kitaristeille

Opetusta Pispalassa ja keskustassa

Guitar Shop

Guitar Shopistamme
löydät akustiset kitarat
kaikenikäisille ja -tasoisille.
Myös ukulelet, nuotit,
kitaratarvikkeet sekä
lahjakortit.
Tutustu verkkokaupassa,
nouda Pispalasta!

UUSI ULJAS AHJOLA

Tamperelaiset setlementtityön-
tekijät ovat tehneet suuren
urakan synnyttäessään ja ylläpi-
täessään Ahjolan setlementin toi-
mintaa jo yli 80 vuoden ajan. Ahjo-
la on yksi Suomen suurimmista ja
vanhimista setlementeistä. Aika-
naan näitä setlementtejä kutsuttiin
työkeskuksiksi.

Arkkitehti Schrekin suunnittelema
Ahjolan rakennuksen laajennus
Pispalan pohjoisrinteellä valmistui
vuonna 1958. Silloin Ahjola sai ny-
kyisen ulkoasunsa. Talossa oli tilat
Pispalan sivukirjastolle, voimis-
telu- ja juhlasali, pukuhuonetilat,
näyttämö, sauna ja pesutupa, auto-
talleja, toimistotiloja sekä muuta-
ma asunto.

Nyt vuonna 2017 Ahjola on re-
montin jälkeen täydessä käytössä
remontoituine ja käytännöllisine
tiloineen. Tiloissa on ilo harrastaa
ja se tarjoaa hienot työtilat lähes
kahdellekymmenelle talossa työ-
skentelevälle henkilölle. ”Remon-
toidut tilat tuovat iloa, ne ovat va-
loisat ja maisemat mahtavat”, toteaa
Anne Pekkala, joka on matkannut
Pinsiöstä Ahjolaan töihin kymme-
nen vuoden ajan.

Ahjolan kansalaisopisto tarjoaa
toimintaa joka lähtöön, olitpa sit-
ten kiinnostunut kädentaidoista,
liikunnasta, musiikista tai kielten
opiskelusta. Ei sovi unohtaa sana-
ja näyttämötaidetta tai yhteiskun-
nallisia opintoja. Lue lisää Ahjolan
kurssitarjonnasta www.ahjola.fi.

Ahjolan remontoiduissa tiloissa on ilo harrastaa.

SAVE TGF

**Tule mukaan pelastamaan Tampere Guitar Festival
ahdingosta! Tukea voit monella tavalla: osta lippu
alkuvuoden Gaalakonserttiin tai ensi kesän festareille
itselle tai lahjaksi, osallistu mestarikursseille, liity
jäseneksi, tee lahjoitus tai tule yhteistyökumppaniksi.**

Pe 12.1.2018 klo 19 Tampere-talo • 25 €, ovelta 30 €
Save TGF –Gaalakonsertti 1
Otto Tolonen, Andrzej Wilkus, Janne Malinen ym.

La 13.1.2018 klo 12–17 Suomalainen Klubi
Kitaransoiton mestarikursseja
• klassinen kitara: Andrzej Wilkus, Otto Tolonen, Janne Malinen
• jazz-kitara: Petri Ahjokoski

La 13.1.2018 klo 18 Suomalainen Klubi • 18 €, ovelta 20 €
Nuorten taiteilijoiden Gaalakonsertti

Pe 23.2.2018 klo 19 Pakkahuone • 35 €, ovelta 40 €
Save TGF –Gaalakonsertti 2
Konsertissa esiintyvät muun muassa Dave Lindholm, Joonas
Widenius, J-P Piirainen ja Atmos Duo.
Tuoreimmat esiintyjätiedot löydät verkkosivuiltamme.

Lue aiheesta lisää:

Dave – Vuoden Kitaralähettiläs 2017

WWW.TGF.FI/SAVETGF

Yhteydenotot:
044 5633 949 • tomi@tgf.fi

TGF8
TAMPERE GUITAR FESTIVAL

pirfest

PISPALAN KESÄILTA RAKKAUDELLE

Ukkonen rikkoo ilmaa. Pyynikin kesäteatterin hiekkakenttä täyttyy erikokoisista lätäköistä. Näyttelijät värjöttelevät katosten alla ja odottavat hetken taukoa, jotta pääsisivät jatkamaan treenejä.

Tälläistä oli päivää ennen Pispala 80 -juhlaa, joka sai viralliseksi nimekseen Pispalan kesäilta rakkaudelle. Tapahtuma järjestettiin 1.8.2017. Se kumpusi Pispalan Moreeni ry:n ideoimasta kansalaisjuhlasta, jossa juhlistaisiin Tampereen ja Pispalan 80 vuoden yhteistä taivalta. **Kaija Pispä** kirjoitti kavalkadin käsikirjoituksen Pispalan historiaa käsittelevine näytelmällisine osineen ja Pispalan Teatteri otti vastuulleen juhlan näytelmälliset osuudet.

Aurinko paistaa kirkkaana ja kauniina. Harjun puut humisevat ja ihmisiä alkaa saapua paikalle. Teatterin katsomon kaikki 850 paikkaa täytetään ja osa katsojista joutuu valitettavasti jäämään ulkopuolelle. Näytelmä alkaa musiikilla ja juon-

tajat siivittävät katsojat seuraamaan pyörivässä katsomossa kavalkadia Pispalan harjun synnystä aina nykyhetkeen saakka. Matkan varrella katsojat muun muassa näkivät pahansuisen Hiiden, jonka rohkeat talonpojat kukistivat. Kurkistivat Harjun markkinoille, jossa kuttunjuusto oli erikoistarjouksessa. Lauoivat yhdessä **Jaakko Löytyn** kanssa kirkkoveneen lipuessa tautalla. Ihailivat tulileikkiä. Kuuntelivat kansalaissodan huutoa ja hämmästelivät nuorten voimistelijoiden taidonnäytteitä.

Kavalkadin jälkeen oli iskelmämesu, joka täydensi juhlaa loistavasti. Etenkin kun messun musiikin lähtokohtana olivat yhteislaulettu 70-luvun lennokkaat ja tutut iskelmät. Esiintymislavan ulkopuolella

toimi myös kansalaistori, jossa 12 eri yhdistystä myi tuotteitaan ja esitteli toimintaansa.

Markku Komulainen kiteyttää että tapahtuma ylitti kaikki odotukset ja osoitti pispalalaisten järjestöjen yhteistyön voiman ja halun pitää yllä pispalalaisuutta. Hän haluaa kiittää kaikkia yhteistyökumppaneita.

Yhteistyössä tapahtumassa oli Pispalan Moreeni ry, Harjun seurakunta, Pispalan Teatteri, Ahjolan Pelimannit, tuliryhmä Pyrokratia, Ranteperkiön Iskun voimistelijat, Tahmelan Vesan soutajat, Tampereen seurakunnat, Pispalan Kirjasto-yhdistys, Pispalan Asukas-yhdistys ja monet Pispalan yrittäjät.

Teksti: Minna Korhonen
Kuva: Arto Ilkka Jalonen

Pyynikin kesäteatterin pyörivässä katsomossa päästiin ihailemaan taidonnäytteitä, jotka sijoittuivat juonellisesti kavalkadin tarinaan.

Ammattilaista Valo- ja Videokuvausta Alper Sevgör

- Henkilökuvausta
- Hää- ja kihlajaiskuvausta
- Lapsi- ja perhekuvausta
- Tapahtumakuvausta
- Eläinkuvausta
- Mainoskuvausta
- Tuotekuvausta
- Urheilukuvausta
- Infografiikkaa

- Lyhytelokuvia
- Musiikkivideoita
- Video editointia
- Kuvankäsittelyä

040 366 77 39

www.sevgor.com

alper@sevgor.com

RAKKAUS JOKA EI NÄE SEURAAVAA PÄIVÄÄ

Uni: Joanna Lamberg on joutunut esiintymislavalle alastomana, muotoaan muuttava instrumentti käsissään. Hän ei osaa soittaa ja yleisö nauraa hänet pois lavalta. Tämä on lähtökohta Lambergin maalaukselle Morbid Indifference. Kyseisen maalauksen lisäksi on teos Pentti Linkolan painajainen ollut Lambergin Rajatila-galleriassa marraskuussa 2017 olleen näyttelyn teemaa kantava voima.

Tuon esille nämä kaksi teosta myös sen takia, ettei niitä katsellessa voi välttyä assosiaatiosta Ovidiuksen *Muodonmuutoksiin*, joista kuvataiteilijat ovat ammentaneet aiheitaan kuvataiteen historiassa. Muodonmuutokset kumpuavat lähes yksinomaan joko saavuttamattomasta rakkaudesta, rakkauden menetyksestä tai epäoikeudenmukaisesta tapahtumasta tai toiminnasta.

Etelä-Karjalasta kotoisin oleva Lamberg pispalalaistui vuonna 2012. Hän valmistui kuvataiteilijaksi Tampereen ammattikorkeakoulusta 2016. Hänet valittiin stipendiaatiksi Rajatilaan. Istumme gallerian kellarikerroksen mustassa huoneessa, joka tilana osuvasti kannattelee näyttelyn kantaaottavaa aihetta. Lambergin itsensä sanoin: ”Suomineito soittaa itseään suohon”.

Morbid Indifference -maalauksen malli, Lambergin unesta huolimatta, ei kuitenkaan ole hän itse, vaan teos on toisinto Akseli Gallen-Kallelan *Ad astrasta*. Linkolan muotokuva taas esittää itse Linkolaa mutta on toisinto Hugo Simbergin *Hallasta*.

Ilman sen kummempaa symboliikkaa, käsittelee Lambergin näyttely maailmansotien jälkeistä suomalaista metsätalous- ja kaivostoimintaa, jotka välinpitämättömyydellään ovat aiheuttaneet kansallista huolta luontomme hyvinvoinnista ja suhteestamme luontoon itseensä. Kuten Lamberg muistuttaa, on luonnon hyvinvointi suoraan verrannollinen meidän itsemme hyvinvointiin.

Pentti Linkolan painajaisen syntyyn on osaltaan saattanut vaikuttaa myös se, että Lamberg on ollut ostoksilla Linkolan kalatiskillä Pispalan harjulla. Tietysti voimakkaampi vaikutus on Lambergin samaistuminen yh-

täältä Linkolan pessimistiseen näkemykseen ja rohkeuteen tuoda tuo näkemys julki. Toisaalta Lamberg myös jakaa rakkautensa ja surunsa luonnon puolesta. Tämän ohella siteeraa Lamberg mielellään **Milan Kunderan** kirjasta löytämänsä lausetta ”Olkaa realistisia, vaatikaa mahdotomia”, joka on tuttu jokaiselle radikaalista politiikasta kiinnostuneelle.

Lambergin suhteesta puihin ker-

too muun muassa se, että hänellä oli eräs rakas koivu kotinsa lähellä Mäkikadulla, kunnes se kaadettiin ja pilkottiin. Kannon tyvestä hän otti talteen osan rungosta, joka päättyi mukaan näyttelyyn. Hän pohti sen äärellä vertauskuvallisesti rakkautta, joka ei näe seuraavaa päivää.

Teksti: Sebastian Boulter
Kuvat: Matti Vassinen, Stefan Moberg, Sebastian Boulter

Seuraava runo löytyy Lambergin näyttelylausunnosta:

*Lisää ydinvoimaa, lisää myrkytettyjä järviä,
kituvia kaloja.*

Pentti Linkolan painajainen, ainainen...

Oi kuolleita kukkia. Oi rakkautta.

Eivät näe seuraavaa päivää.

Puu itkee verta.

Minä itken

sinä itket

hän itkee.

Tuo ei itke.

Miksei se itke?

Ehkä Se ei käsitä, mikä meitä itkettää.

On paljon rakkautta, joka ei näe seuraavaa päivää.

*Ja lisää päätöksiä tekee ihminen,
joka tekee mitä sen huvittaa*

*Ei kuka tahansa ihminen,
vaan utelias ihminen
kokeilevaa sorttia
uudistusmielinen*

Mitähän tapahtuu jos painan tuosta?

*Ja päätökset tekee
muidenkin puolesta
tälläkin kertaa*

yksi kaikkien puolesta

*tälläkin kertaa
ahkerin päättäjä
omistaja*

saatana

- Joanna Lamberg

www.joannalamberg.com

KÄSITYÖLÄISTUNNELMAA JA SUOMALAISTA PIENYRITTÄJYYTTÄ

– *Tanssivia kukkia, kehyksiä ja hiusten käherrystä*

Käsityöläistunnelmaa ja suomalaista pienyrittäjyyttä tarjoilaan hyvien kulkuyhteyksien varrella osoitteessa Pispalan valtatie 56 kolmen konkarin voimin.

Dancing Flowers kukka- ja sisustusliike, parturi-kampaamo Hius Seppä ja kehysmyymälä Kehys-Meka tuovat asiantuntevaa asiakaspalvelua pispalalaisten kotikulmille. Yrittäjillä on halu rikastuttaa Pispalan katukuvaa ja samalla vaa- lia perinteistä pispalalaista maisemaa toimimalla jo vuosia hyväksi havaituissa liiketiloissa.

Tulevaisuudessa on tarkoitus järjestää erilaisia tapahtumia yhteisö- lisessä pispalalaishengessä. Liiketi-

lojen edessä on ilmainen pysäköinti, joten jokaisen on helppo poiketa asioimaan milloin tahansa.

Kehys-Meka on toiminut Tampereella jo yli puolen vuosisadan ajan. Kehystäjät Riitta ja Kari siirsivät liiketoimintansa keskustasta Pispalan valtatie varteen paremman sijainnin vuoksi.

Dancing Flowersin Jenni perusti oman liikkeen alkuvuodesta 2017. Hän on toiminut kukka-alan yrittäjänä yli kymmenen vuotta ja tehnyt erilaisia luovia kukkasomistuksia ja vihersisustamista luonnonantimista. Pispalan valtatie 56 tuorein tulokas on parturi-kampaaja Iida, jolta löytyy myös useamman vuo-

den kokemus alalta. Hius Sepän liiketiloihin ovat myös lemmikit tervetulleita, vaikka heitä ei parturoidakaan samalla.

Yrittäjät tekevät keskenään yhteistyötä. Esimerkiksi hääparit saavat saman katon alta hiukset ojennukseen Iidan toimesta, Jenni loihtii juhlaan upeat morsiuskimput, kukkakorut ja vieheet. Lopuksi Riitta ja Kari viimeistelevät unohtumattomat muistot upein kehyksin. Yrittäjien välinen hyvä kemia lisää yhteistyön sujuvuutta ja tekee asiainnista asiakkaille vaivatonta.

Tervetuloa tutustumaan!

Teksti ja kuva: Jenni Laurio

Jouluyö
-Malka joulun rauhaan-

yli 3-vuotiaille

Näytökset Pispalassa:
la 16.12. klo 11.00 ja 15.00
su 17.12. klo 11.00 ja 15.00
Esityksen jälkeen joulupuurohetki (sis. lipun hintaan)

Ohjelmistossa jo yli 20 vuotta!

Ransun
Joulutarina

koko perheelle

Näytökset Tampereen Komediateatterissa, Lapintie 3a, Tampere

ti	19.12.	klo 10.00 ja 18.00
ke	20.12.	klo 10.00 ja 18.00
ke	27.12.	klo 15.00 ja 18.00
to	28.12.	klo 15.00 ja 18.00
pe	29.12.	klo 15.00
la	30.12.	klo 13.00
ti	2.1.	klo 15.00 ja 18.00
ke	3.1.	klo 15.00 ja 18.00
to	4.1.	klo 15.00 ja 18.00
pe	5.1.	klo 15.00 ja 18.00
la	6.1.	klo 13.00 ja 16.00

TEATTERI MUKAMAS
Vuodesta 1979

KOMEDIA TEATTERI

Klikkaa netissä: www.teatterimukamas.com
Teatteri Mukamas, Pispalan valtatie 30, Tampere
Tiedustelut ja ryhmämyynti 050-4656 285 ja myynti@teatterimukamas.com

f t i S-Etukortti lippu.fi

FunGym-
telinevoimistelun
harrasteryhmät
ryhmät lapsille sekä nuorille ja aikuisille

Nallepaini
aikuinen ja lapsi 3-7 -vuotiaat
Useita ryhmiä su, ma ja ke

Urheilukoulut
ryhmät 7-9 -vuotiaille ja 4-6 -vuotiaille

Ei vaadi aikaisempaa telinevoimistelu-kokemusta

Kevään ryhmiin ilmoittautuminen käynnissä, katso lisää www.varala.fi

Ravintola Säteen ja Kahvilan Annan herkut lähellä sinua!
Poikkea herkuttelemaan kahvilaan tai syömään maittäva lounas.

TULOSSA
Sporttileiri 8-12 -vuotiaille 2.-5.1.2018.
Ilmoittaudu mukaan varala.fi ja vietä loman sporttipäivät Varalassa!

Varalan Urheiluopisto
Varalankatu 36, 33240 TAMPERE, p. 03 2631 111
info@varala.fi, varala.fi, @varalaofficial, #varala

f i

PISPALAN JOULUMYYJÄISET

HAULITEHTAALLA
Haulikatu 8

ti 12.12. – ke 13.12.2017 ❄️
Molempina päivinä klo 13.00–20.00
❄️ Suurmyyjäiset, yli 25 myyjää!

Erilaisia jouluruokia ja lahjakonttiin pantavaa:

- * artesaanien valmistamia koruja *
- * lapsille pelejä ja kirjoja *
- * erilaisia leivonnaisia *
- * laaja kirjavaliokoima *
- * pispalalaista musaa *

LAPSILLE PUUHANURKKA
Kahvilamyynti ja Kansankeittiö
klo 16.00–20.00 ❄️
OHJELMAA klo 17.00 ALKAEN:
TIISTAINA

- * Tampere Underground Orchestra *
- * kirjailija Kristiina Harjula *
- * Niina Mönkkönen *

KESKIVIIKKONA

- * Höpinätötterö *
- * Hildén – Kaario – Lehto *

MYYJÄISET JÄRJESTÄÄ
Pispalan Kirjasto- ja muut yhdistykset ❄️

Pispalan olohuoneessa soi vahvana yhteislauluna kauneimmat joululaulut

Pub Kujakolli vietti kesällä 10-vuotisia uudistuneen ilmeen juhliaan. Muutama viikko sitten tuli täyteen 25 vuotta paikan anniskelu-oikeuksien myöntämisestä. Joulukuun 15. päivä tulee taas jo yhdeksäs kerta siitä, kun joulukuun laskeudutaan Kujakollissa kauneimpien joululaulujen myötä. Paikka on täynnä eri ikäisiä ihmisiä ja yhteislaulu on parasta ykkösluokkaa sisältäen sen, että vihko lauletaan varmasti kannesta kanteen.

Airi Karima on ollut Kujakollin kauneimmissa lauluissa alusta alkaen.

”Paikka on uudistuksen jälkeen ollut sellainen pispalalaisten ja tahmelalaisten olohuone. Tänne on helppo poiketa aivan muuten vaan juttelemaan ja tapaamaan toisia. Esimerkiksi Varalan urheilupuiston opettajien perinne on ollut pitkään tulla tänne yhdessä päättämään syyskausi kauneimpiin joululauluihin. Heillä on vakiovarauksena oikealla nurkassa ja lavan vieressä oleva pyöreä pöytä.”

Haastattelun aikana tämä olohuonehenki on helppo huomata, sillä usea poikkeaa juomaan yhden tai kaksi, juttelemaan tai oleilemaan. Joku lukee

rauhassa toisessa pöydässä lehteä, toisessa sanoja vaihdetaan arjen asioista – mitä mielessä milloinkin liikkuu.

Muusikko **Tero Kaariolle** Kujakolli on tuttu paikka. ”Olemme soittaneet täällä eri kokoonpanoissa useasti ja tämä on sellainen alueen olohuone, missä tapaa muita. Muutin pitkän Kuopiossa asumisen jälkeen takaisin Tampereelle ja yksi merkittävin syy asettua Pispalaan oli alueen ainutlaatuinen yhteisöllisyys sekä sen kyky ottaa ihmisiä vastaan. Kuopiosta muuton jälkeen ajattelin vanhana tamperelaisena, miten Pispalasta pääsee käymään keskustassa. Olen huomannut, ettei sellaista tarvetta ole, voin olla pitkäänkin poistumatta Pispalasta. Täältä kun löytyy melkein kaikki mitä tarvitsee.”

Paikalle saapuu Kujakollin toiminnassa mukana oleva **Juha Hildén**, joka yhdessä Airi Kariman kanssa muistelee joululaulujen alkuaikoja. ”Alussa lapset istuivat edessä ja lavan reunalla. Väkeä on lauluilloissa ollut vauvasta vaariin. Varmaa on, että aiemmin mukana olleet palaavat.”

Harjun seurakunnan johtava kanttori **Tarja Laitinen** on osallistunut

Kujakollin kauneimpiin joululauluihin alusta lähtien. ”Idea yhteistyöstä Harjun seurakunnan ja Kujakollin kanssa sai alkunsa Pispalan kirkon alueneuvostossa. Kysyttiin, kokeiltiin ja molemmiin puolin hyväksyttiin. Monet ihmiset haluavat laskeutua joulukuun siten, että käyvät ensiksi Rajaportilla saunomassa ja tulevat sitten seitsemän aikaan alkavaan joululaulutilaisuuteen. Täällä on ollut vahva tunnelma ja ainutlaatuinen yhteishenki. Kukin on saanut pyytää vuorollaan, mitä seuraavaksi lauletaan.”

Kaunein joululaulu haastateltavien mielestä:

Tero Kaario: *Maa on niin kaunis, Tulokoon Joulu ja Sydämeen Jouluun teen*

Airi Karima: *Sylvian Joululaulu*
Tarja Laitinen: *En etsi valtaa loistoa*
Juha Hildén: *Varpunen Jouluaamuna*

Teksti: Markku Komulainen

KENEN PISPALA?

MYYTTEJÄ JA MIELIKUVIA

Haulitorni. Rajaportin sauna. Lauri Viita. Mikko Alatalo. Pispalan sottiisi. Musta Pispala. Punaiset työläiset. Porvarit miljoonataloissaan. Illanviettäjät valumassa Vastavirta-Klubille. Pispalan hipit, jotka tulisivat kuuntelemaan Tahmelanrannassa pidettävää kesäluentoa.

Mielikuvat Pispalan kulttuuri-
sista merkityksistä ovat kirjavia. Oikeastaan niitä yhdistää vain Pispala. Se kahden järven väliselle harjukannakselle muodostunut kaupunginosa, jossa on puutaloja, hassunnäköinen torni ja omaleimainen kulttuurielämä. Kirjavuuden ansiota on, että Pispala on ollut suvaitseva kaupunginosa. Taiteilijat, vaihtoehtoväki ja moninainen yhdistysväki ovat saaneet kukoistaa, koska mitä olisi Pispala ilman heitä? Laskisihan kaupunginosan markkina-arvokin ilman kulttuurielämää.

Pispala – kulttuurimaiseman klassikko

Klassikon käsite vaatisi tietysti oman pohdintansa. Moni allekirjoittaa epäilemättä, että *Citizen Kane* on klassikkoelokuva, Beatlesin *Sgt. Pepper* klassikkolevy ja niin edelleen. Pispalakin on eräänlainen klassikko. 80 metriä Pyhäjärven yläpuolelle kohoava harju, 1910–1930-luvuilla rinteeseen rakennetut talot, maamerkkinä toimiva Haulitorni ja Pyykkipuiston järvinäkymä ovat osa Pirkanmaan tunnetuimpiin kuuluvaa maisemakokonaisuutta. Pispala on myös osa Tampere-myyttiä siinä, missä Särkänniemi, mustamakkara ja Kummeli.

Citizen Kanen elokuvaoikeuksista on riideltä käreillä, ja Michael Jackson osti aikanaan Beatles-levyjen julkaisuoikeudet. Myös Pispalaa on pyritty hallinnoimaan. Kaavariitojen, rakennussuojelun ynnä muun lisäksi moni on halunnut omistaa oikeudet Pispalan mielikuvaan.

Kulttuurinen moninaisuus taakaa, että Pispala on taiteilijakaupunginosa, eliitin asuinalue ja elävän kapinan kehto – yhtä aikaa eri ihmisryhmille. Yhdet modernisoisivat Pispalaa osoittamalla, että isot ja kivisetkin talot sopivat harjumaisemaan. Toisetkin ajattelevat nykyaikaa, mutta heille se tarkoittaa Pispalan boheemin erityisluonteen tunnustamista ja keskittymistä ruohonjuuritason kulttuuritiloihin ja -tapahtumiin. Kolmansille joka ikinen sorkkimatta jätetty pala Pispalaa on voitto. Puutalojen jakautuminen pikkuasuntoihin on ensimmäisten mielestä tilankäyttöllinen ongelma, toisten mielestä tilankäyttöllinen etu. Kaikki nämä ryhmät katsovat mielipiteineen edustavansa aitoa Pispalaa. Kaikki ovat oikeassa.

Vahvimman oikeus vai erityisoikeus?

Nyky-Suomen kaltaisessa yhteiskunnassa myyttien ja mielikuvien omistusoikeudet ratkaisee usein raha. Moraalisesti Pispala-

la-myytin oikeudet kuuluvat heille, joille Pispalalla on eniten väliä nimenomaan Pispalana – ei pelkänä luonnonkauniina, lähellä keskustaa sijaitsevana alueena. Pispalan kirjaston, Hirvitalon ja Rajaportin saunan kaltaiset paikat eivät voisi sijaita missään muualla. Ne myös tavoittavat jotain oleellista Lauri Viidan, Pispalan hippien ja kulttuurielämän määrittämisestä Pispala-myyteistä.

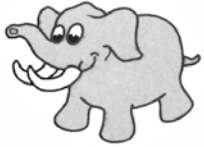
Mieleeni tulee myös viimekeväisillä Pispalan karnevaaleilla kohdattu rovaniemeläinen nuorimies, joka kävi hetken aikaa ällistelemässä, kuinka tällaista voi olla missään Suomessa – lähteäkseen takaisin keskustaan sulattelemaan kokemustaan. Tärkeintä varmasti on, etteivät Pispalan oikeudet jää sellaisille, joille ei edes harjulla ole lopulta väliä.

Teksti: Jokke Karjalainen

Kuva: Katja Wallenius

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4,
33230 Tampere
puh. (03) 222 9295

FYSIOTERAPIA
HIERONTA
PURENTAONGELMIEN FYSIOTERAPIA
KINESIOTEIPPAUS
KALEVALAINEN JÄSENKORJAUS
VYÖHYKETERAPIA
AROMATERAPIA

www.pyynikintorinphysio.fi

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

jo vuodesta
1949

**TAMPEREEN
LIHAJALOSTE OY**

TORIN HELMERI

Pyynikintori 1
TAMPERE
040 090 0061

Sky-Cidesco kosmetologi
TIINA ISOKASKI

Satakunnankatu 38,
33210 TAMPERE
puh. (03) 213 2226
www.kauneusafrodit.fi

Auki sopimuksen mukaan

**KAUNEUSKESKUS
AFRODIT**

PISPALAN PULTERI

RUOKAA JA JUOTAVAA
AITOA TUNNELMAA
OIKEUDET
LEGENDA 1968 VUODESTA

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
LOHTA, SILAKKAPIHVIT, MAKSA
KERMAKASTIKKEESSA,
LIHAPULLAT, VUOHENJUUSTOBROILERI,
HAMPURILAISANNOKSIA...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN
PIKKUANNOKSIA
TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna
Ma-to 11-00
pe 11-02
la 12-02
su 12-00

Keittiö avoin
ma-to 11-21
pe 11-22
la 12-22
su 12-19

Pispalan valtatie 23
puh. 050-452 3465

Pirkanmaan Rengas-Apu Oy

- Renkaat ja vanteet edullisesti, myös käytetyt
- Edulliset asennukset ja kausisäilytys
- Huoltoautolla hommat hoituvat tien päälläkin tai vaikka kotipihassasi

Avoinna ark. 9-17, la 10-14

Pispalan valtatie 24, puh. 020 740 2680

**PARTURI
Team**

Puh. 2221 333
Pyynikintori 3
(Heinätorin puolella)

Haapalinna HOTELLI

Rahtimiehenkatu 3
33270 Tampere
FINLAND
hotellihaapalinna@hotellihaapalinna.com

Tel. +358-(0)3-345 3335

**JOULUKALENTERI-IKKUNAT
OVAT MÄELLÄ JÄLLEEN**

Pispala-Tahmelan joulukalenteri-ikkunat avautuvat kaikkien ihailtavaksi tänäkin vuonna. Joulukuun 1. päivästä jouluaattoon asti joka päivä avautuu uusi luukku jossakin päin Pispalan/Tahmelan alueella. Kartan löydät Pispala-Tahmelan joulukalenteri-ikkunat-facebook sivuilta tai www.pispala.fi/ asy-verkkosivuilta. Kuvat ikkunoista julkaistaan luukun avaamisen jälkeen ainakin facebook-sivuilla. Lähde kävelylle ja ihastu!

PISPALAN TEATTERI TYÖN TOUHUSSA

Pispalan Teatteri on edelleen koditon, mutta hyvätökijöitä näyttää löytyvän, kuten keskustan puistossa kuusen alla majailevalle Sipalle. Kesällä tehtiin iso yhteistyöprojekti Pispala 80 -juhlan esitykseen ja teatterikesään osallistuttiin Lauri Viita -kuvaelmalla *Louhujen lomitse, oksien alitse* esiintymällä Lauri Viita -museon autenttissa

miljöössä. Kunnostauduttiin myös improvisaation saralla luomalla mielenkiintoinen hahmo: Kolmipäinen oraakkeli Katla, joka vieraili ensimmäisen kerran Pispalan kirjaston avajaisissa.

Vuodelle 2018 on tulossa uusi, isompi projekti Ryysyrannan Joo-seppi nykyajassa. Näytelmässä

muutamme Kainuun korvet auton-raadoiksi tamperelaiseen betonilähiöön. Haluamme erityisesti kiittää Harjun seurakuntaa uusista harjoitustiloista. Kohta alkaa facebook jytisemään, ja uudet nettisivutkin ovat vireillä!

Teksti: Minna Korhonen
Kuva: Katja Wallenius

RAJAPORTIN SAUNA - Suomen vanhin yleinen sauna

AVOINNA:
ma 18 - 22
ke 18 - 22
pe 15 - 21
la 14 - 22

Miesten ja naisten osasto

Maksut: ma ja ke 6€
pe ja la 10€
Myös sarjakortteja

puh. 03 222 3823
Tilaussaunat, puh. 045 136 5557

Saunan tapahtumia ja poikkeusaukioloajat

Itsenäisyyspäivän sauna:
- keskiviikkona 6.12. klo. 14-22
pihassa myös kärrysauna

Jouluaaton sauna:
- sunnuntaina 24.12. klo 12-18
(yleensä ruuhkaa klo 12-16)
- Joulupäivänä 25.12. suljettu

- Uudenvuoden ja Loppiaisen aikaan
normaalit aukioloajat

Kahvila

AVOINNA:
SAUNA-AIKOINA JA TILAUKSESTA

Sisätilaa kolmessa huoneessa yhteensä n. 35 paikkaa.
Myös kokouksiin 1-3 huonetta tarjoilulla tai ilman.
Terassilla 20 paikkaa.

Virvokkeita ja pikkusyötävää.
Keskiolutoikeudet.

Olemme erikoistuneet koti- ja ulkomaisiin käsityöläis- ja pienpanimojuomiin. Hanassa Pyynikin käsityöläispanimon vaihtuvat oluet.

puh. 044 055 9353

Saunatuotteita:

- T-paitoja 15€
- Saunakassit 10€
- Pellavaiset saunahatut 15€
- Rajaportti-postikortti ja -postimerkki
- Reilun kaupan kahvi Löyly-Mokka
- Kaupunkisaunoja -kirja 25€
- Saunan historiikkikirja "Puhhasta tuli" 15€

Saunan kahvilan galleriassa

Liisa Takala ja Susa Junnola 8.11. -30.12
Jani Ikonen 3.1.-29.1.
Joanna Lamberg 31.1.-26.2.

Rajaportin hoitola

Siiri Koski, akupunkturisti
Akupunktio, moksibustio, Ayurvedinen pää- ja kasvonhieronta

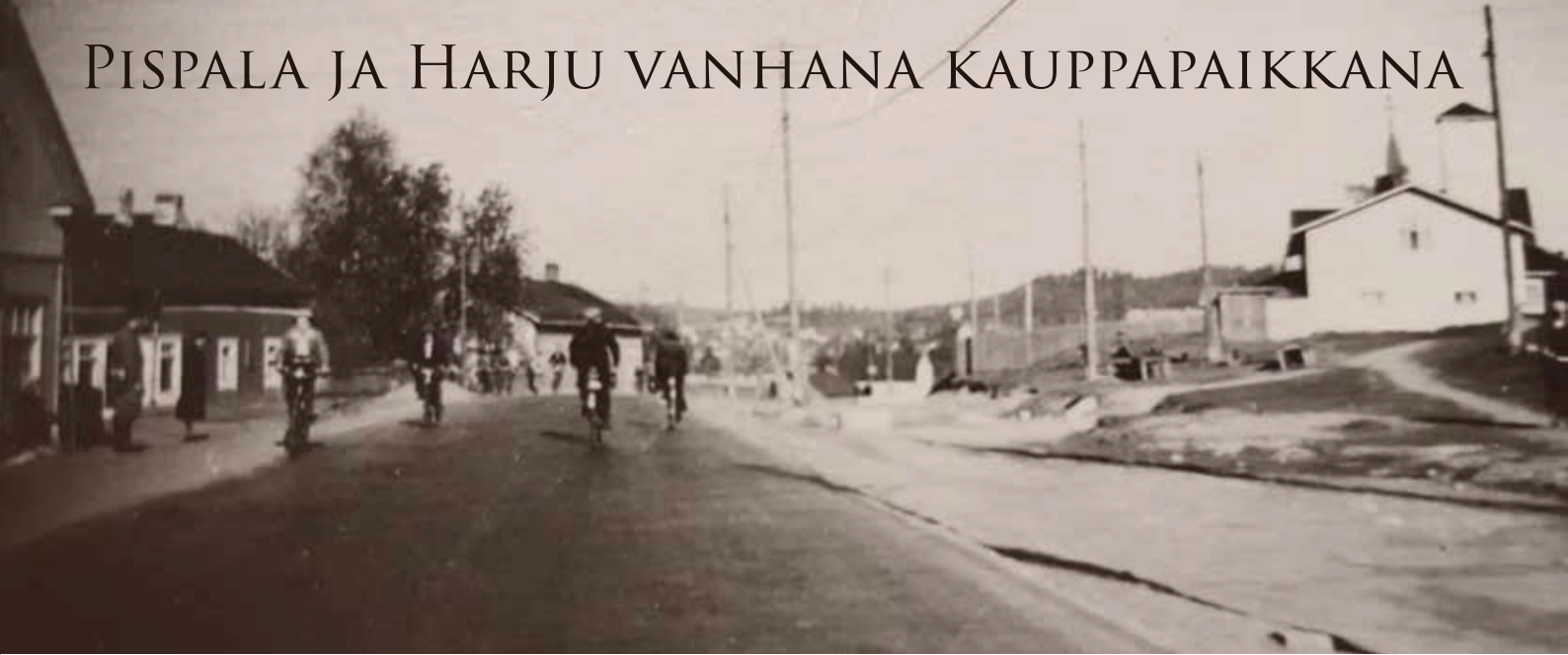
www.inhimillinenvastaaanotto.fi
puh. 044 097 1985

Tuomas Tolpo, hieroja
Klassinen hieronta, urheiluhieronta, turvehoidot

www.hierojatuomastolpo.fi
puh. 050 568 0735

PISPALA JA HARJU VANHANA KAUPPAPAIKKANA

Vanhan Harjun kappelikirkon alue ja Pispala olivat vuosisatojen ajan merkittäviä kauppapaikkoja hyvien kulkuyhteyksien vuoksi. Kesäaikaan markkinoille soudettiin ja talviaikaan tultiin reellä. Harjun syrjiä kulkevat maantiet toivat väkeä ja tavaraa hevosrattailla.

Ensin olivat Harjun markkinat, jotka myöhemmin muuttuivat Pertun markkinoiksi, pitopäivän 24. elokuuta mukaan. 1700-luvun alkupuolella Ruotsi-Suomi oli surkeassa jamassa muun muassa Kaarle XII käymien sotien takia. Kansa kärvisteli viinan valmistuksen ja myynnin ankarista säännöistä. Kansaa kosiskeltiin vapauttamalla viinan myynti. Hallitus alkoi kerätä vasta muutaman vuoden kuluttua viina-veroa valtion tyhjenneeseen kassaan. Näin jokainen taituri poltti viinaa ja myi sitä. Suolakalaa ja puolukoita sisältävien puuastioiden sekaan ilmestyi isoa ja pientä viinatynnyriä ja -lekkeriä.

Vauhdikasta markkinahulinää

”Olihan siinä... ensin jotain järjestystä, mutta mitä pitemmälle päivä kului, sitä huikeampia hihkauksia kuului markkinapaikalta. Vahvemmassa tai heikommassa hiprakassa heilui jo melkein mies kuin mies. Kauas syysuniinseen ilmaan kaikui keskeytymätön juopuneitten meteli ja remu Harjun

kirkon ympäriltä. Ehtoolla oli käynnissä täysi tappelu eri maakuntalaisten kesken,” kirjoittaa Sulo Juho Pispala.

Kappalainen yrittää saarnastuolista varoitella ”viinavillityksestä”, mutta jumalanpalveluksen loputtua suuri osa kirkkokansastakin on pian ”täydessä tällingissä”. Kirkonmiehet anovat, että markkinat siirrettäisiin Harjun kirkolta Pispalaan. Siirrosta ei kuitenkaan tule mitään ennen kuin vuonna 1749, jolloin ”keskellä markkinatouhua, myyntipuodit syttyvät tuleen ja ovat vähällä polttaa koko Harjun kirkon”, kirjoittaa Sulo Pispala.

Kaiken kansan markkinat

Markkinat siirtyivät yhteisestä sopimuksesta Pispalaan, paikkaan, jota kutsutaan Pispalan toriksi. Markkinat olivat kolmipäiväisiä. Kasvitieteilijä ja tutkimusmatkailija Pietari Kalm kirjoittaa: ”Syysmarkkinoille saapuu tavallisimmin kauppiaita kaikista Suomen kaupungeista ja kaukaista rahvasta useammasta kuin 40 pitäjästä”. Markkinoilta sai kaikkea, mitä kuvitella saattaa: kirnuvoita, tynnyreihin säilöttyä kalaa ja marjoja, palvilihaa, maatalouden tuotteita, leivonnaisia, käsitöitä, koreja, koppia, purnukoita, liinasia, kananmunia ja kenties keitun-, piisamin- ja oravannahkoja. Pispalasta tuli niin kuulu kauppapaikka,

että säätyjen kamaritoimikunta anoi 1741 valtiopäivillä, että Pispalaan perustettaisiin kaupunki. Hankkeen esti kuitenkin samana vuonna syttynyt Hattujen sota Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä, eli pikkuvihan aika.

Tampereen perustaminen vei markkinat

Tampereen kaupunki perustettiin vuonna 1779. Muutaman vuoden kuluttua uusi kaupunki vei myös markkinat. Kaupankäynti oli kuitenkin Pispalan isännillä ja torppareilla verissä. Hiedan satamaan tuotiin edelleen tavaraa ylävesien pitäjistä Näsijärven latvoja myöten. Kun rahtivene haettiin Näsijärvellä, kerättiin kiireesti kaikki kylän hevoset ja rattaat ja kiirehdyttiin satamaan rahtia hakemaan. Tavarat siirrettiin rattaille ja niitä lähdettiin saman tien viemään Turkuun, oli yö tai päivä. Karavaani kulki koko valoisin ajan ja osan yöstäkin. Ruokatavarat oli saatava perille mahdollisimman nopeasti. Paluumatkalla tuotiin Tampereelle tilattuja tavaroita.

Teksti: Kaija Pispala

Lähde: Maanviljelijä Sulo Juho Pispan puhe Pirkkalan kunnanvaltuuston juhlaistunnossa 28.12.1936

KIRJASTON IKKUNOISTA NÄKYMÄ NÄSIJÄRVELLE

Pispalan kirjasto muutti kesällä Tahmelasta uuteen osoitteeseen Pispalan valtatie 21. Ovet avattiin syyskuussa ja avajaisjuhlat järjestettiin marraskuun alussa.

Kirjaston uusissa tiloissa tuntuu, että ollaan paremmin näkyvillä ja lähempänä asiakkaita kuin ennen. Uudet kirjaston tilat eivät ole yhtä salamyhkäiset kuin Tahmelan puolella vaan suuret ja valaisevat ikkunat kadulle päin tekevät tilasta valoisan ja avaran. Päivystäessäni tiskin takana käsinousee morotukseen useaan otteeseen ja uteliaat ihmiset poikkeavat pikavisiitille. Tarkoituksena on jatkaa kirjaston moninaista toimintaa pitämällä muun muassa keskustelutilaisuuksia, lauantaiklubeja ja luovan kirjoittamisen pajoja. Kirjastossa on myös edelleen mahdollista järjestää omia kokouksia, ja nyt meillä on jopa tarjota halukkaille vi-

deotykki ja valkokangas käyttöön! Poikkeaa kirjastolle, keitetään kahvit, jos kahvihammasta kolottaa. Terveisin Minna, kirjaston työntekijä.

Mikä?

Tampereen kaupunki lakkautti Pispalan lähikirjaston vuonna 1992. Pispalan kirjastoyhdistys ry on pyörittänyt omaehtoista kirjastoa Pispalassa vuodesta 1995 lähtien.

Kenelle?

Pispalan kirjasto toimii Pispalassa ja on avoin kaikille. Kirjaston erityisen luonteen vuoksi kirjastossa vierailee asiakkaita ympäri Suomen.

Kirjastossa voi jokainen järjestää erilaista toimintaa. Tule paikan päälle tai lähetä sähköpostia. pispalan.kirjastoyhdistys@gmail.com.

Tapa toimia:

Pispalan kirjasto toimii avustuksien ja lahjoitusten voimin.

Kirjastosta voi lainata liittymällä kirjastoyhdistykseen (5e/vuosi).

Seuraa meitä facebookissa tai vieraile kotisivuillamme www.pispalankirjasto.fi

Teksti: Minna Korhonen
Kuvat: Katja Wallenius

KATOAVAA KIRJALLISUUTTA ETSIMÄSSÄ?

Mikä Pispalan kirjaston kokoelmissa on ainutlaatuista? Miten ne eroavat kaupunginkirjaston valikoimista?

Kirjaston ytimessä on Pispala-kokoelma, johon kuuluu pispalalaista kirjallisuutta. Esimerkiksi **Hannu Salaman** dekkari *Bi-pappi soittaa bebopia*, jonka hän julkaisi salanimellä Aki Rautala. Pispalan asemakaavoituksen kaavat taustoineen ja raportteineen löydät avuksi asemakaavoitukseen ja akateemiseen tutkimukseen.

Kaunokirjallisuuden klassikoita, joutilaiden arkea, sarjakuvia

Kokoelmissa on laaja valikoima yhteiskunnallista kirjallisuutta: suuri osa on vasemmistolaista tai yhteiskuntakriittistä. Kokoelmiin sisältyy paljon kirjallisuutta, joka kuvaa työläisten ja joutilaiden arkea ja unelmia. Sarjakuvia on Tenavista avaruusagentti Valerianiin.

Kaunokirjallisuuden klassikoita, runoja ja näytelmiä on paljon, ja jonkin verran viime vuosien kaunokirjallisuutta. Kirjaston kokoelmista löydät toki myös perinteiset dekkarit ja keltaisen kirjaston teokset.

Marginaalinen kaunokirjallisuus on sekin esillä, kuten merenkulkijan romaanit: Timo Pusan *Tatu-oitu Sydän*, romanien romaanit: **Veijo Baltzarin** *Musta Tango* ja vankilakirjat: **Jukka Petäjän** *Musta kääpiö*. Erikoisuutena myös runollinen satu toivottomuuden valtakunnasta, jossa väärä on oikeaa, Alexandra Berkovan *Magoria*.

Tyrniä, Huutomerkkiä, Mustia Panttereita

Anarkistista Tyrni-kirjaston kokoelmaa alettiin koota vuonna 2006, ja tuore tietokirjallisuus löytyykin Tyrnistä. Alussa aineisto rajoitui sivilisaatiokriittiseen kirjallisuuteen. Myöhemmin se laajentui anarkismin muihin suuntauksiin.

2007 aineistoa ryhdyttiin luettelomaan librarything.com -palveluun. Linkkiä levitettiin anarkistien tiedotuskanavilla, ja maaseudulla sijaitsevasta Tyrni-kirjastosta lainattiin lähettämällä pyyntö kirjaston sä vähän, kunnes kokoelma siirrettiin Vastavirta-klubille ja 2009 Pispalan kirjastolle. Avajaisjuhlissa Kujakollissa esiintyi **JK Ihalainen** 10.11.

Kokoelmiin sisältyy myös yhteiskunnallisia erityissarjoja, kuten Into ja Pystykorva. Esimerkiksi Pystykorva-valikoima on laajempi Pispalassa kuin kaupunginkirjastossa. Lähiaikoina kokoelmiin liitetään Huutomerkki ja Mustat Pantterit -kokoelmat. Vuosien 1968-1983 Huutomerkkeihin sisältyy teoksia rauhan- ja kehitysmaaliikkeestä, Latalalaisesta Amerikasta, Persiasta, Palestiinasta ja Iranista. Mustat Pantterit toimi 60-70-luvuilla afroamerikkalaisten oikeuksien puolesta hallitsevaa yhteiskuntaa vastaan.

Vinyylilevyjä ja varastokirjoja

Koska kirjaston tilat ovat pienentyneet, osa teoksista säilytetään varastossa, kuten Tampereen alueen historiallinen kirjallisuus: Tampere-kokoelma. Siellä on myös paljon perinteisiä tietokirjoja, sillä ne ovat helposti saatavilla läheisestä kaupunginkirjastosta. Kunhan uusi kirjastojärjestelmä valmistuu, varastokirjojakin voi lainata. Vinyylilevyjä sentään pääsee kuuntelemaan joulukuussa.

Kootaanko seuraavaksi ympäristönsuojeluun liittyvä kaunokirjallisuus-kokoelma, kuten jotkut kirjaston asiakkaat ovat toivoneet?

Tervetuloa lainaamaan ja järjestämään omannäköistä toimintaa Pispalan kirjastolle!

Teksti: Kirsi Hietala

Kuva: Jasu T

MUSAA MÄELTÄ -JUTTUSARJA

Tässä juttusarjassa tuodaan esille musiikillista yhteistyötä Pispalassa. Ensimmäisenä käsittelyssä Vastavirta-Klubi ja Pub Kujakolli.

Perjantai-ilta, ja baarit täyttyvät asiakkaita. Työläisten viikonloppuriennot alkavat. Viikollakin voi käydä pubeissa laulamassa karaokea, osallistumassa tietovisoihin ja pelaamassa bingoa. Baarit ovat nykyään enemmän kuin pelkkiä anniskelupaikkoja. Ne markkinoivat itseään olohuoneena tai kylän sydämenä.

Pispalassa baaritoiminta on viety astetta pidemmälle. Kuuluisat Pispalan kapakat Pub Kujakolli ja Vastavirta-Klubi toimivat yhteistyössä laajasti erilaisten yhdistyksien kanssa.

Näin toimii esimerkiksi Vastavirta-Klubi järjestämällä kuukausittain Pispalan kirjastoyhdistyksen tukikeikan, jonka osatuotto lahjoitetaan kirjastolle, ja paikan päällä on myös kirjamyyntiä.

Miksi?

”Meillä on tilat ja me halutaan tukea tällaista toimintaa”, tiivistää tukikeikkojen järjestäjä **Perttu ”Piitse” Koivisto**.

Osa Vastavirta-Klubin työntekijöistä on myös aktiivisia toimijoita kirjastoyhdistyksessä.

Ensimmäinen kirjastoyhdistyksen tukikeikka järjestettiin vuosi sitten, ja ne muodostuivat osaksi kirjastoyhdistyksen taloudellista pelastussuunnitelmaa ja toivat kirjastolle uutta positiivista näkyvyyttä. ”Yhdessä tekeminen on hyvin olennainen osa pispalalaista toimintaa.

Kyllähän se lisää yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta”, Piitse kertoo.

Esiintyjät iltoihin valikoituvat lähinnä Pispalan alueelta ja kattaus on laaja. Uudet lupaukset saavat mahdollisuuden esiintyä ja isommatkin starat haluavat tukea tällaista toimintaa. Yhteistyö toimii, ja asiakkailakin on baari-illan jälkeen kotiinviemisiksi uutta luettavaa.

Nuorten bändiklubi Kujakollissa

Pub Kujakolli haluaa myös nostaa nuoret lavalle. Pispalan musiikkiyhdistys on ideoinut Pub Kujakolliin kuukausittaisen Musaa Mäeltä -bändiklubin.

”Klubi on ensisijaisesti nuorille lah-

jakkuuksille, jotka eivät välttämättä pääse helposti esille”, selventää klubin ideoija **Katri ”Katwi” Koivisto**.

Ensimmäinen klubi järjestetään 12.1.2018, minkä jälkeen se jatkuu säännöllisesti kerran kuussa perjantaisin. Klubille ilmoittaudutaan lähettämällä sähköpostia osoitteeseen musaamaelta@gmail.com. Kuulostaa hienolta, mutta onko tämä vain pispalalaisten etuoikeus?

”Ei oikeastaan, varmaankin alkuun rajoittuu Pispalaan, lähinnä tamperelaisille. Eikä sillä väliä vaikka tulisi Utsjoelta, eihän se asiaan vaikuta. Kuka vaan voi halutessaan tulla.” Katwi kiteyttää.

Paikan päälle tuodaan esiintyville tarvittavaa laitteistoa ja kaikki

Katwi rohkaisee nuoria nousemaan lavalle.

on Katwin mukaan järjestelykysymyksiä. Tarkoituksena on esiintyä matalalla kynnyksellä. Lavalle nousemista ei tarvitse pelätä. Paikalla on konkareita auttamassa nuoria tutormielessä ja kukapa tietää minkälaisia kykyjenetsijäkolleja ja -mirrejä paikalle saattaa eksyä. Katwi muistuttaa että Kujakollilla

on jo olemassa suhteellisen kova kulttimaine.

Pispalan Kirjastoyhdistyksen tukikeikat Vastavirralla ja tuleva nuorten Musaa Mäeltä -bändiklubi Kujakollissa ovat vain pintaraapaisu näiden baarien ylläpitämään laajaan yhteistyöhön Pispalan kyläs-

sä. Kyseisten paikkojen tulevia tapahtumia kannattaa seurata muun muassa facebookissa.

Juttusarjan seuraavassa osiossa tarkastellaan Hirvitalon musakuulumisia.

Teksti ja kuvat: Minna Korhonen

PISPALALAINEN

1/75
TULE MUKAAN

Pispalalainen-lehteä ei olisi ilman Pispalaa.

Entä olisiko Pispalaa ilman Pispalalaisia?

Ei sellaisena kuin me sen tunnemme.

Pispalan Asukasyhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja Amo Autiosaari kertoo:

“Muutin Pispalaan 1974. Pispalan Asukasyhdistys ry perustettiin 28.5.1975, koska tietoon oli tullut että alueen uusi asemakaava asetetaan näytteille keskellä kesää. Samoin myös se, että kaavasta tulisi “täystuhoava”, kuten oli tapahtunut Amurissa, Kyttälässä ja Tammelassa: vanhat tönöt alta pois ja uusia tilalle. Etelärinteen rakentamissuunnitelma Riviera-tyyliin enteili myös asukkaiden vaihtoa “parempiin”. Rakennuskielto oli ollut voimassa jo 1960-luvulta. Rakennusfirmoilla oli kiire panna hösseliksi. Pispalaisilla oli tuttuja asemakaavatoimistossa, mistä tiedot tihkuivat.

Heinäkuun alussa 1975 Tampereen kaupungin kaavatoimiston ihmisiä oli kutsuttu kertomaan suunnitelmista Pispalan väelle Tahmelan Työväentalolle, joka olikin täppösen täynnä. Asukkaat yrittivät kuulustella, mistä on kysymys ja mitä tapahtuu, mutta paljoakaan ei saatu irti. Selvisi se, että vain

oman tontin omistajat voivat tehdä lainmukaisia muistutuksia kaavasta. Asukasyhdistys neuvoi, että jos muistuttamista on, menkää ja tehkää se nyt. Apua niiden tekemiseen myös löytyy.

Muistutuksia tehtiin 90, joka oli todella iso määrä.

Pispalalainen ja Pispala-Adressi

Asukasyhdistyksen hallitus tajusi pian, että tarvitaan keino kertoa asukkaille, mitä kaavaprosessissa tapahtuu ja niin perustettiin Pispalalainen-lehti. Ensimmäisessä numerossa tiedotimme Asukasyhdistyksen syyskokouksesta 10.9.1975 Pispalan koululla, jossa tullaan esitelmään kaikkia asukkaita koskeva Pispala-adressi. Juhlasaliin saapui runsaasti väkeä, mikä riitti adressiluonnoksen hyväksymiseen. Keskeistä toivomuksissa oli se, että asukkaat halusivat jäädä asumaan ja elämään Pispalaan eivätkä muutta pois. Asukkaiden ääntä piti kuulla sekä kaava-asiassa että palveluiden saamisessa alueelle, joka oli jätetty uutta kaavaa odotellessa oman onnensa nojaan.

Pispala-Adressi julkaistiin Pispalaisessa. Adressikaavakkeita monistettiin ja vapaaehtoiset läksivät keräämään nimiä asukailta jalkapelillä ovelta ovelle, kahviloista, baareista ja kaikista paikoista, mistä ihmisiä tavoitti. Alueina olivat Ylä- ja Ala-Pispala, Tahmela ja Hyhky.

Matti Pispä ja kulttuuri

Itselleni nimien keräysreissut olivat avartava ja antoisa kokemus tu-

tustua Pispalaan: oppi tuntemaan aluetta ja sen ihmisiä. Muistan kun kävin kaverini kanssa Pispalan Matintalossa. Matti Pispä oli yksi isoista tilanomistajista Pispalassa. Kun menimme sisään, hän istui suuressa, hämärässä tuvassaan kiikkus-tuolissa ja kehotti meitä tulemaan peremmälle. Koko ajan hämärä lisääntyi, mutta hän ei laittanut valoja päälle. En muista kirjoittiko hän nimensä adressiin, mutta hän nautti yllättävästä seurasta ja ker-toili omia juttujaan. Hän oli silloin jo hyvin vanha mies.

Valtatien varrella, entisen Amandan lähetyksillä oli tupakansavui-nen kulahtanut baari, jossa pojat olivat kaljalla. Hekin tykkäsivät jututtaa meitä ja olivat kiinnostuneita keskustelemaan. Adressiin tuli muutamia nimiä ja syntyi myös mukava juttuhetki, kylämäinen tunnelma.

24.10.1975 järjestettiin Pispalan Kulttuuri-ilta, missä nimiä tuli lisää. Pispalan koulun juhlasali oli aivan täynnä. Veikko Sinisalo lausui Viidan tuotantoa, esiintyjinä olivat Ahjolan tanhuryhmä, Harjun srk:n nuoret, Nuoret Kotkat, Avaruuslin-tu-lauluryhmä sekä Pispalan Mo-

PISPALALAINEN 2/75

reeni, ja tunnelma oli katossa. Yhdessäolon ja juhlien merkitys tuli tärkeäksi. Joulukuussa pidettiin ensimmäinen Puurojuhla talkoilla. se oli Pispalan koulun ruokalassa ja taas tupa täynnä.

2300 nimeä adressiin Pispalan puolesta saatiin kerättyä, se löi kaikki ällikällä.

Pekka Paavola

Pispalan delegaatio suuntasi adressin luovutustilaisuuteen kaupungintalolle. Tiedotusvälineet olivat paikalla. Puheenjohtajana esittelin adressin ja kerroin asukasyhdistyksestä, jonka jälkeen kaupunginjohtaja Pekka Paavola närkästyneenä totesi: “Minä haluan sitten puhua yhtä pitkän puheenvuoron kuin tämä tämä... Hella- ja huone-yhdistyksen edustaja.” Jos tämä ei mennyt sanatarkkaan, se laitettakoon muistin syyksi...

Median edessä Paavola joutui taiteilemaan puheenvuoroaan hillitymmin. Pispalalainen-lehti kertoo: “Pispala-adressin luovutustilaisuudessa kaupunginjohtaja Paavola on tuonut julki että tilaisuudessa käyty keskustelu asukkaiden kanssa on tuonut hänelle uusia näkemyksiä ja uutta tietoa asukkaita huolestuttavasta saneeraus-kysymyksestä. Mm. kaupungin mahdollisuudet vai-kuttaa aravalainoitukseen, peruskorjaukseen ja alueen palveluihin tulivat huomioiduksi myönteisenä vaihtoehtona Pispalan kehittämisessä”.

Ajan henki

Medialla oli tärkeä merkitys ja siihen saatiin hyvät yhteydet. Pispalan ja Asukasyhdistyksen tavoitteet ja toiminta tulivat hyvin esille TV:ssä, radiossa ja lehdissä. Toimitaja Tuulikki Islander tuli tutustumaan Pispalaan, katseli ympärilleen ja puuskahti “ei hitsi, ei kaitämmöstä voi tuhota, näin upeaa paikkaa?” Hän teki puolen tunnin ohjelman Pispalasta TV 1:een. Mirja Ruokoranta, Pispalalaisen päätoimittaja, keräsi valtavan kansion kaikista lehtileikkeistä, joissa Pispalan asiasta oli kirjoitettu. Pispala saatiin Suomen kartalle ja ehkä kauemmaskin. Mirjan leikekirja katosi valitettavasti vuosien saatossa.

Pispalassa asui tuolloin paljon nuoria ja opiskelijoita. Arkkitehtiopiskelijoiden kautta saatiin uusi linkki yhteistyöhön. Korkeakoululla oli alkanut perinnerakentamisen seminaari, jonne Asukasyhdistys pyydettiin mukaan. Ajatukset miten säilyttää vanhaa niin, että siellä voi asua nykyaikaisesti, alkoivat saada nostetta sekä Suomessa että Pohjoismaissa. Asuntohallitus ja Museovirasto vierailivat Pispalassa. Kaikki tämä huomio toi myö-tä-tuulta Pispalan purjeisiin.

Asukkaiden asia sai tieteellistä tukea kun syntyi yhteistyötä Teknillisen korkeakoulun kanssa. Myös Tampereen yliopiston sosiaalipoliitiikan laitos järjesti Pispala-projektin, jossa tehtiin opinnäytetöitä Pispalasta.

Pispalalainen-lehti kertoi kaikista asioista kansalle. Puolen vuoden aikana tehtiin lehteä neljä numeroa jakoon. Vahoille kirjoitettiin, niistä monistettiin lehdet ja talkoilla jaettiin taloihin. Rahoitusta saatiin mainoksista, se oli Mirjan idea.

Syksy 1975 oli hektistä aikaa. Piti pysyä jatkuvasti hollilla, mitä kaupungin taholla tapahtui. Postiluukuista työnnettävät lehdykät, kaikki se työ ja hälinä lehden ja yhdistyksen ympärillä oli myös uuvuttavaa. Jouluun mennessä me olimme kaikki ihan puhki. Mutta olihan se kaikki myös hauskaa, jännittävää ja mielekästä toimintaa hyvien tavoitteiden eteen.

Olin Asukasyhdistyksen puheenjohtajana kaksi vuotta ja läksin sitten ulkomaille opiskelemaan.

Oli aika ihmeellistä, että satuin osumaan Pispalaan sellaiseen aikaan ja tapahtumamylläkkään. Voisin lausua tässä kohtaa laulun sanoja mukaillen, että “en valinnut asiaa, asia valitsi minut”. Kun katsen näitä Pispalan maisemia, joihin en ole kyllästynyt näinä 43 vuotena vielä, olen ylpeä Pispalasta ja sen väestä. Me teimme sen, mitä pidettiin mahdottomana.

Pispala kun kerran aktivoituu, sitä ei pysäytä mikään. Se perinne näyttää jatkuvan!”

Teksti ja kuva: Jasu T

Ensimmäiset Pispalalaiset:
www.pispalankirjasto.fi/pispalalainen

HARJULLA – KRISTIINA HARJULA

Istumme Kristiina Harjulan kotona Pispankadun tornitalon 6. kerroksessa. Uusi kirja Samettiruusuja Harjutiellä ilmestyi elokuussa 2017.

“Se ei ole jatkoa *Pispalan kiviä* – Kirjalle (2013) mutta Pispalan jatkoa kyllä, Kristiina sanoo. Tässä kirjassa ollaan vuodessa 2005, lapsuuden kulmilla kuitenkin, Harjutiellä, nykyisellä Pispalanharjulla.

Viimekertainen keskustelutuiokiomme Kristiinan kanssa (Pispalalainen 1/2015) päättyi Kristiinan lausumaan, kuinka Pispalan taloilla on sielu ja persoona. Uudessa kirjassa kerrotaan juuri tällaisesta talosta ja sen väestä. Keskeinen näyttämö on vuokratalon piha ja sen penkillä istuskeleva porukka, joka ”valtasi tarinan, ja niin kirja kirjoitti itse itsensä”.

Keskiössä ihmiset

Päähenkilö Aila on palannut kotikonnuilleen, jonne on aina kaivannut sieltä lähdettyään. Äiti on kuolemaisillaan kaupungin vanhainkodin sairasosastolla, jossa Aila käy päivittäin. Bussipysäkillä hän

on useamman kerran törmännyt mummoon, jonka kanssa joutuu käymään merkillisiä, haastavia keskusteluja elämisestä ja kuolemisen ta: ”Mitä tytteli kuvittelee? Ettäkö elämä olis onnikkareitti?”

”Minulta kysellään usein, miksi kirjoitan juopoista. Kirjoissani ihmiset ovat keskiössä, sellaisina kuin ovat, samanarvoisina. Mitä kirjoittamista olisi keskiluokkaisesta kodista, jossa kaikki on hyvin?”

Tähän ei haastattelija osaa sanoa mitään, vain nyökätä. Kyllä ”karhea ja koskettava kuvaus”, kuten takansi kirjasta kertoo, vetää enemmän puoleensa.

Taustalla työläisiä ja herroja

Punainen Pispala on käsite, jota toistellaan ja josta on kirjoitettu kirjoja liittyen erityisesti tiettyyn historian aikakauteen, luokkasaan. Kun Pispalan rinteet alkoi kiinnostaa gryndereitä, työväen käsin rakentama Pispala maisemineen haluttiin myydä paremmille ostajille.

Kristiinan omassa taustassa on työläisiä ja herroja, mutta sitoutuminen työväen aatteeseen on pysynyt. Äiti oli Trikoolla töissä, mutta isä opiskeli samaan aikaan insinööriksi. Hän keksi itselleen tittelin ”pispl. inssi”, koska diplomi jäi saamatta. Isä opiskeli kansakoulupohjalta teollisuuskoulussa, sitten opistossa kaikkiaan seitsemän vuotta.

”Taisin olla ensimmäinen pispala-

lainen opiskelijaperheen kasvatti”, Kristiina nauraa.

Äiti ryhtyi myöhemmin yrittäjäksi, mutta pysyi sukunsa peruja ”punikkina”, kuten isäkin. Työväenluokan näkökulma on edelleen se, miten tavalliset ihmiset elävät ja mitä elämästään toivovat. Kristiina koee lapsena kuuluneensa työväenluokkaan ja sittemmin keskiluokkaan.

Pispalan ihmiset tapasivat parhaiten teillä ja pihoilla, jo siksiakin että asunnot olivat pieniä ja ahtaita. Aikuiset istuivat pihalla filosofoimassa, järjestämässä omia ja vähän muidenkin asioita. Miettimässä mitä tekisivät, jos olisi rahaa, tai miten auttaa pulassa olevia. Välillä pääsi kahvillekin jonkun luo. Lapset pyörivät omissa leikeissään.

Miksi kirjoitat tampereen murteella?

”En osaa muuta murretta eikä kuvaamani ihmiset voisi puhua muulla tavalla”, Kristiina sanoo.

Tämä on tamperetta kevennettyä. Tampereen kiäli on rikas kieli.

Elävästä kielestään Kristiina on saanut paljon kiitosta, se itkettää ja naurattaa.

Äidit on yksi kirjan koskettava teema, ne Viidan ”toivossa väkevät ja jumalan näkevät”. Kahdella äidillä on syvä ystävyys, joka on jatkunut läpi elämän. He kuuntelevat ja tukevat toisiaan ja jaksavat taas. Äideissä on turva ja luottamus, he eivät petä, kun isät katoilevat omille teilleen. Lapset löytävät kavereita kotiympäristöissä paremmin kuin koulun pihalla ja kulkevat yhdessä läpi nuoruuden aikuiseksi asti.

Pispalan muutos

Kristiinan 40 Pispala-vuoden aikana on rakennettu uusia taloja, muutettu sisään ja ulos, väestö on monensorttisempaa kuin ennen. Oikeita työläisiä ei enää taida paljoa olla, punaiset aatteetkin ovat

haalenneet vaalituloksien perusteella. Taiteilijoita Pispala on kerännyt rinteilleen aina. He kuuluvat useimmiten vähätulolaisiin ja inspiroituvat omaperäisten pispalalaisten elämäntavasta ja kulttuurista.

Kristiina ei asunut Pispalassa asemaavakamppailun aikana, joskin peruskorjajia hänestä ja miehästään Jukasta ehti tulla. Jukka myös suunnitteli ja valvoi monia peruskorjauksia Pispalassa. Näistä kokemuksista kumpuavat tiedot ja ymmärrys vuokrataloporukan talonkorjausruljanssista, jota on kuvattu uudessa kirjassa.

”Peruskorjaus on kulttuuriteko – ja sellaisena sitä pitäisi arvostaa. Siitä pitäisi kirjoittaa enemmän”, Kristiina sanoo.

Pispalan asujaimistossa on vuosikymmenten aikana tapahtunut suuri muutos, josta työläisromantiikka on kaukana. Kirjailija miettii, kuinka paljon on tutustunut tulokkaisiin uusissa taloissa. Eräs kohtaaminen vuosien takaa tulee mieleen.

Kun hän ja Jukka asuivat Ansionkalliolla, kissanpentu karkasi ja pujahti sisään lähistön isoon taloon. Pian oven takana seisoo tuotunut rouva korkeilla koroillaan ja jakkupuvussaan ja selittää kiivaasti: ”Teidän kissanne on tunkeutunut meidän taloon, ja meillä asuu eläinallergikkoja!”

Kristiina pahoitteli ja selitteli, että yrittää pitää kissansa kurissa. Rouvan kauhulle ei ollut lääketta. ”Elämänallergikko!”, Kristiina puhisi mieleessään.

Tästäkö uuden romaanin alku? Pispalan kissat...vai talot? On paljon taloja ja Pispalan kissat ovat vapaita olentoja. Ja saavat olla. Muutoksia ovat nekin saaneet kokea: Pispalassa on nykyisin enemmän koiria kuin kissoja.

”Hyvä aihe mutta joku muu saa sen tehdä”, Kristiina sanoo.

Lainastoelämää

Puhutaan vielä Pispalan kirjastosta, jonka avajaisia odoteltiin marraskuun alussa, uudessa tilassa Pispalan valtatie 21:ssä, lähellä Pulteria. Jaksako eteläpuolen väki tulla Harjun yli pohjoisen puolelle kirjastoon?

”Kirjasto on Pispalan symboli: kirjojen lukemisen perinne on täällä pitkä. Ihmiset ovat lukeneet paljon kirjoja, vanhat ja nuoret. Mummoni vielä kuolinvuoteeltaan kuiskasi minulle, että ’muistakkos sitte palauttaa ne mun kirjat lainastoon.’”

Lukemisharrastus onkin opeteltava nuorena. Sitä pitää vaalia ja pitää yllä lukemalla, sähköisen mediankin aikakautena. Omalla kyläkirjastolla on paljon annettavaa tähän tarpeeseen. Mitä esimerkiksi?

”Mieleeni tulee lukupiiri. Olisi porukka, jossa ihmiset lukisivat kirjan ja yhdessä juttelisivat siitä. Jokainen saisi ehdottaa jonkin kirjan”.

Kristiinalla on ollut oma lukupiiri jo kauan. Sen avulla saa luetuksi monipuolisempia kirjoja kuin itse keksisi.

Keskustelullemme ei tule loppukaaneettia, joskin uutuuttaan välkkävän kirjaston tuomaan tulevaisuuteen on hyvä katsoa. Voi lainata, tavata ihmisiä, olla piireissä ja saada vinkkejä lukemiseen. Kirjailijat eivät kirjoita itselleen tai toisilleen tai hyllyihin pölyttymään, vaan toivovat innokkaita lukijoita ja palautteita.

Kirjan kirjoittaminen ja lukeminen ovat myös kulttuuritekoja.

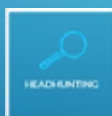
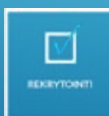
Teksti: Amo Autiosaari

Kuvat: Katja Wallenius

TALENT CENTER PIRKANMAA

Työnhakija:
Etsitkö töitä?

Työnantaja:
Etsitkö työntekijää?

✓ Hae osoitteessa <http://www.talentcenter.fi/tyonhakijalle>

Puhelinnumero 044 337 4707 | Pispalan Valtatie 8 33250 Tampere

Tule laulamaan Kauneimpia Joululauluja! pe 15.12. klo 19 Pub Kujakolli

Joulun Tähti Haulitornilla, perheiden jouluhetki ti 19.12. klo 17-18.
Ilta huipentuu ”jouluisen vierailijan” saapumiseen. Järjestää Harjun seurakunta, mukana Pispalan Moreeni ry.

Kaiken kansan joulusauna to 21.12. klo 16-19 avoin joulusauna kaikille Rajaportin saunalla. Ota mukaan pyyhe, seurakunta tarjoaa löylyt!”

KAHVILA EPILÄ

Pispalan valtatie 116
puh. 050-4095600

Palvelemme arkisin klo 6.30-15.00

Aamiaista saa heti klo 6.30
Lounas klo 10.30-14.00

Maukkaat täytetyt sämpylät, itse leivottut piirakat ym. herkut myös mukaan vietäväksi

Viikon lounaslista kotisivullamme:
kahvilaepila.com

Tarjoamme myös pitopalvelutoimintaa!

TERVETULOA MEILLE!

Pyynikintori 1
050 411 5100

Tampereen parasta kuljettajaopetusta jo vuodesta 1928

KMarket
TAHMELAN PIKKUJOULUT

Palvelu pelaa

ark **9-21**

la **9-21**

su **10-21**

K-Market Tahmelan pikkujoulut la 16.12.17.

Ota varaslähtö jouluun
K-Market Tahmelan pikkujouluista!

Ohjelmassa lauantaina 16.12:

- Tarjolla joulupuuroa, pipareita ja glögiä klo 12 alkaen
- Joulupukki vierailee kaupallamme klo 12 alkaen

*Päivän aikana suoritetaan arvontoja, joissa palkintona joulukinkkulahjakortti, herkkukoreja ja makeispalkintoja

Tahmelan viertotie 2, 33240 Tampere | 03 2235241

TAHMELAN MONITOIMITALON UUDET TUULET

Tampereen A-Kilta ry - vertaistukea, toimintaa ja palveluja päihdekuntoutujille ja läheisille

Tampereen A-Kilta ry on yleishyödyllinen vuonna 1968 perustettu päihdetoipujien ja heidän läheistensä yhdistys, jossa ovat olleet mukana kaikki yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneet. Yhdistys edistää päihdeongelmatonta ja hyvää elämää niin vertaistuen kuin palkattujen ammattilaisten voimin. Yhdistyksen arvopohjana toimivat päihdeettömyys, vapaaehtoisuus, kokemuksellisuus, yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja yhteistoiminta.

Päiväkeskustoiminta

Tahmelan Monitoimitalossa, Uramonkatu 9:ssä, on yhdistys toiminut vuodesta 1991 lähtien. Tämä on toteutunut kaupungin ostopalvelusopimuksen tuoman rahoituksen turvin. Sen avulla on katettu suuri osa henkilöstön ja talon ylläpitokuluja. Tämän vuoden maaliskuun lopussa kaupunki lopetti päiväkeskuspalvelun ostamisen ja A-Kilta on tuottanut talossa kuntouttavan työtoiminnan palveluja.

Yhdistys on ylläpitänyt päiväkeskustoimintaa omalla varainhankinnallaan huhtikuun alusta lähtien. A-kilta on toiminut lähes 30-vuotta matalan kynnyksen kohtaamispaikkana. Yhdistyksen hallitus ja henkilöstö jatkavat työtään toiminnan ja palvelujen säilyttämiseksi. Toiminnassa yritetään huomioida mahdollisuuksien mukaan talossa vierailevia ja säännöllisesti käyviä ihmisiä ja heidän tarpeitaan,

vaikka toiminnan painopiste onkin taloudellisista syistä pidettävä kuntouttavan työtoiminnan palveluisissa.

Tahmelan monitoimitalo tavoittelee asiakaskuntaansa ihmisiä, jotka kaipaavat tukea päihdeettömyyteen ja arjenhallintaan. Monitoimitalon vilkas ja positiivinen tunnelma on oiva paikka luoda uusia ja rakentavia suhteita elämäänsä ja tehdä tärkeitä päätöksiä oman hyvinvoinnin tukemiseksi. Näissä päätöksissä on tukena Tahmelan monitoimitalon osaava henkilöstö. Keskusteluapua päihdeongelmaan saa kahden kesken koulutetun ohjaajan kanssa, kokemusasiantuntijan tai päihdeettömyyteen tukevan ryhmän muodossa. Päiväkeskus on edelleen avoinna kaikille ja ruokailu, sauna ja pyykinpesumahdollisuus ovat talon tarjoamaa matalankynnyksen palvelua.

Kuntouttava työtoiminta

Tampereen A-Kilta ry:n Tahmelan monitoimitalossa on vuoden alusta keskitytty kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen eri muodoissa. Työelämän ulkopuolelle syrjäytyneiden henkilöiden mukaan saaminen kuntouttavaan työtoimintaan on osa tavoitteellista ja muuttunutta työllisyyspolitiikkaa. Tampereen kaupunki kilpailutti kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut keväällä 2017. Tampereen A-Kilta

ry valittiin yhdeksi palveluntuottajaksi.

Kyseessä on ollut sosiaali- ja työllisyyspalvelujen yhteishankinta. Asiakas voi nyt siirtyä palveluissa joustavasti tarpeen mukaan, sosiaalisesta kuntoutuksesta kuntouttavaan työtoimintaan tai päinvastoin. Kuntoutujan kanssa kootaan yhdessä tavoitteet ja suunnitellaan tulevaisuutta, omien voimavarojen pohjalta. Kuntouttavan asiakas saa lounaan ja kahvin osallistumispäiviltä sekä kuukausittaisen bussirahan.

Vertais- ja vapaaehtoistoiminta

A-Kiltatoiminta on vertaistuki- ja vapaaehtoistoimintaa, johon voi jokainen osallistua. Yksinkertaisuudessaan kyse on yhdessä tekemisestä.

Vapaaehtoisena voit toimia monella tapaa. Voit esimerkiksi järjestää retkiä ja tapahtumia, auttaa ruokahuollossa tai toimia IT-, siivous- tai ylläpitotehtävissä. Vapaaehtoisena sinulla on mahdollisuus ryhtyä tukihenkilöksi tai harrasteryhmän ohjaajaksi oman mielenkiintosi mukaan. Vapaaehtoisena toimimiseen et tarvitse erityistä ennakko-osaamista, olet tervetullut mukaan juuri sellaisena kuin olet. Olemme avoimia uusille ideoille vapaaehtoistoiminnan sisällöistä, ota rohkeasti yhteyttä! Vapaaehtoistoiminnan koordinoinnista

vastaa STEA:n avustuksella palkattu vapaaehtois- ja vertaistoiminnan koordinaattori.

Teksti: Kirsi Salminen
ja Vesa Vaittinen

Kuvat: Pispalalaisen arkisto

Olet lämpimästi tervetullut mukaan Tahmelan monitoimitalolle kuntouttavaan työtoimintaan, vapaaehtois- tai järjestötyöhön tai saunomaan ja kahvittelemaan, lukemaan päivän lehden ja juttelemaan!

Tahmelan monitoimitalo
0400-278 527

Kuntouttava työtoiminta
050-550 6888 tai 040-480 2039

Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan
koordinaattori
040-529 0775

www.tampereena-kilta.fi

**KAMPAAMO
HÄME**
Reija Jantunen
Pyynikintori 8, puh. 222 0140
AVOINNA: ark. 9-17
ke suljettu

Yrittäjät
PISPALA-PYYNIKKI

**YRITTÄJIEN
OMA JÄRJESTÖ**

www.pispalapyyunikinyrittajat.fi

Joudu joulu kultainen, piipahda Pispalaan

Jhana joulukuu on täällä! Ollut jo reilun viikon. Tätä kirjoittaessa ulkona tosin sataa vettä. Kissa kipittää sisään kantaen turkissaan tähtisateen lailla kimaltavia vesipisaroita. Tuli rätisee kotoisesti pönttömuurin lämpimässä kidassa, ja ulkoa kotoutunut mirri hyppää muurin vieressä odottavan nojatuolin syliin lämmittelemään.

On aivan pakko lämmittää joulun odotusta vauhdittava kupponen mausteista glögiä. Hörppiä sitä hartaasti. Kuin salaa suuhun pyjahtaa joulun konvehdeista parhain. Juoman jälkilämmössä se sulaa hitaasti, täyttää suun ja mielen täydellisellä makuelämyksellä.

Itsenäisyyspäiväksi olen vaihtanut lämpöönsä ikkunanpielet kietovat jouluverhot: joulunpunaiset keittiöön ja kamariin sekä tapetteihin sopivat syvänsiniset samettiverhot ruokasaliin.

Kynttilöiden hehku luo varjoja seinille hämärtyvässä illassa ja saa minut muistamaan enkelikellon, joka pitää muistaa hakea vintiltä pikimmiten. Sen lapsuuden jouluista muistuttava kilinä saa mielipiteet jakautumaan myös meidän perheessämme. Muistattekko, miten enkelten pyöriminen väärään suuntaan sai hihkumaan ilosta ja nauramaan peruuttaville lentäjille?

Joululahjojen askartelemisen ja hankkimisen olen aloittanut jo elosyyskuussa. Koskaan ei ole liian aikaista alkaa valmistautua talven juhlaan. Ja kumminkin joulukorttien lähettäminen jää aina viime tippaan. Sekin kuuluu asiaan, omaan jouluperinteeseen.

Tonttujen tanssia kuvaavat joulutyynyt ovat löytäneet paikkansa nojatuolista. Virkatut lumihuuteleat leijailevat salin ikkunassa, muista ruuduista kurkkivat tontut

todistamassa perheemme valmistautuvan jouluun sopuisasti. Joko kohta voin kantaa kuusen sisälle, ahmia sen metsäntuoksua, ripustaa pallot ja piparit sen vihreille oksille?

Pispala, tuo jumalan palikkaleikki, on kuin luotu joulumaisemaksi. Toinen toisen takaa kurkistavat talot ovat valmiita kisaamaan idyllisimmän pihapiirin tittelistä. Tänäkin vuonna avataan ikkunajoulukalenteriluukkuja pitkin Pispalaa ja Tahmelaa. Oma luukkuni aukeaa joulukuun 15.päivänä Erämiehenkatu 3:ssa.

Piparintuoksista joulun odotusta kaikille tamperelaisille

Katja Wallenius

JALKAHOITOLA
Jalka- ja haavahoidot
Tarvittaessa teemme kotikäyntejä
Myynnissä myös lahjakortteja
Pispan palvelukeskus
Simolankatu 4 B
katutaso, esteetön kulku
040 481 9339
Merja Vataja
sairaanhoitaja
Tervetuloa!

Lainalaatikko
puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot
www.lainalaatikko.fi
Vuokraamme:
• Laatikot
• Muuttokärryt
• Kotiinkuljetus
MUUTTOKESKUS
Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

“Uudistetaan vanhaa ja valmistetaan uutta”
Vaatturi
Anne Äikäs
puh. 040 510 4197
Pyynikintie 25, ovi 8, Pyynikin Triko

ART PISPALA
KEHYKSIÄ
Pispalan valtatie 13, Tampere
Arvotaiteen myynti,
osto,vaihto, kehystys,
ilmainen arviointi
Av. ma-pe 10-17, la 10-14
p.0400 731 262
www.artpispala.fi

Vuokralle tarjotaan toimisto/työtilaa sekä kokous/juhlatilaa

Pispalasta Rakennuskulttuurikeskus Piirun (historiallinen uittoyhdistyksen talo) yläkerrasta vuokrataan n. 32m2 toimisto/työtilaa. Vuokra 550e/kk + sähkö (kulutuksen mukaan). Ainutlaatuinen tila koostuu kahdesta kammarista, joista sähkölämmityksen tukena toisessa pönttöuuni ja toisessa puuhella. Lisäksi käyttöoikeus yhteiskeittiöön sekä wc/suihkutilaan. Heti vapaa.

Piirun alakerrasta vuokrattavissa myös tunnelmallista kokous/juhlatilaa 2-16 henkilölle, esim. pikkukammari 60€/2h.

Lisätietoja p. 050-4610106 tai info@piiru.fi, www.piiru.fi

Tämän ilmoituksen sponsoroi LVI Kalske, painovoimaisen ilmanvaihdon asiantuntija

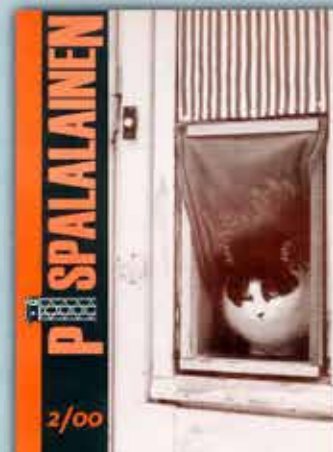
SUOMI 75 VUOTTA
2/1992

WÄINÖ LAKKI -YHTYEEN
FANEJA 1/2000

ASUKASYHDISTYKSEN
PUUROJUHLA 4/1975

LOUHI-KISSA KURKKA
LUUKUSTAAN 2/2000

RAJAPORTIN SAUNA
90 VUOTTA 1/1996

LAPSET KASVIMAALLA
3/1991

PISPALAN
KARNEVAALIT 2/1997

PERUSKORJAUS-
TEEMA 5/1982

MOLLBERGIN
TUNTEMATON 4/1984

MILLERIN KAISA
AVANNOSSA 1/2001

PYYKKIPUISTON
PUUAUTO 3/1987

SEPPÖ KUULUVAINEN
LAUSUU RUNOA 3/1999

TUE PISPALAN YHDISTYSTEN TOIMINTAA MAKSAMALLA JÄSENMAKSU:

Pispalan Asukasyhdistys ry	10 €	tili: FI77 8000 1700 8937 96
Pispalan Kirjastoyhdistys ry	5 €	tili: FI06 8000 1270 9340 38
Kurpitsaliike ry	10 €	
	tai vähävaraiset 5 €	tili: FI31 8000 1870 5926 32
Pispalan Kulttuuriyhdistys ry, Hirvitalo ..	20 €	
	tai vähävaraiset 10 €	tili: FI94 4726 5020 0414 18
Pispalan Musiikkiyhdistys ry	5 €	tili: FI65 5732 0920 0203 14
Pispalan Saunayhdistys ry	15 €	tili: FI18 8000 1470 8950 54
Pispalan Teatteriyhdistys ry	10 €	tili: FI65 1146 3500 6627 93
Vuorenväki ry	3 €	tili: FI78 5730 0820 4967 23